

BRANN & SIKKERHET

Nr. 1 - 2019 - 94. årgang

Risikoutsatte
grupper – hvordan
sikker vi dem?

12

Tøyer strikken
for å berge liv

16

Appen som sikrer
kontrollrutinene

27

**Styrker sikkerheten
med mobilt sløkkeanlegg**

TRÅDLØS BRANNVARSLING

1-240 ADRESSER

EN54-2/25/4/7

Brann & Sikkerhet gis ut av Norsk brannvernforening.

Den første utgaven av bladet kom i 1926.

Brann & Sikkerhet skal virke for bedre brannsikkerhet på mange plan i samfunnet. Bladet tar blant annet for seg endringer i lover og forskrifter, organisering av det offentlige brannvernarbeidet, administrative og tekniske løsninger innenfor brannvernet, aktuelt reportasjestoff om branner og andre ulykker som har inntruffet, orientering om nye produkter og tjenester, artikler om andre sikkerhetsrelaterte temaer for hjemmet, industri og næringsliv, orientering om relevant litteratur og en leverandøroversikt over aktuelle produkter og tjenester.

Utgiver

Norsk
brannvernforening
Fredrik Selmers vei 2,
Pb 6754 Etterstad
0609 Oslo

Internett

www.brannvernforeningen.no

Abonnement

Karina Pollen
Tlf. 23 15 71 00
kp@brannvernforeningen.no

Redaksjonen

Telefon 23 15 71 00

Ansvarlig redaktør:

Rolf Sørtorp
redaksjon@
brannvernforeningen.no

Annonser

A2media
Bjørnulf Lie
Telefon: 97 16 65 07
bjornulf@a2media.no

Forsidefoto:

Fartein Rudjord

Grafisk design: GRØSET™

Trykk: GRØSET™

INNHold

Utsatte grupper og brannsikkerhet 4

Vil skape mer oppmerksomhet
rundt brannvern 5

Varmebransjens nye «bibel» 6

Dette er faren ved
hjemmelading av elbil 7

Brannstatistikk ut til folket 9

Fortsatt behov for forskning
på solcelleanlegg 10

Risikoutsatte grupper
– hvordan sikrer vi dem? 12

Brannforebygging på kjøkkenet:
Over halvparten av alle branner
starter på kjøkkenet 14

Kjapp innføring
i byggesakforskriften 19

Endelig trygg med mobilt
slokkeanlegg 20

Portrettet: Øyvind Nermoen
Tøyer strikken for å berge liv 24

Ny nettside for
bekymringsmeldinger 29

Brann i Mandal:
Boliger for bostedsløse
mangler risikoanalyse 30

Moss satser forebyggende
der risikoen er størst 34

Rekkehusbrannen i Råde:
Råde kommune har ikke
fulgt opp brannvernet 38

Appen som sikrer
kontrollrutinene 40

Utsatte grupper og brannsikkerhet

I denne utgaven av Brann & Sikkerhet har vi blant annet fokus på utsatte grupper. Vi ser at faren for å omkomme i brann øker med økende alder. Risikoen forsterkes av utfordringer med rus og psykiatri.

Norge har hatt en gjennomsnittlig nedgang i antall omkomne i brann fra 51 de siste 10 år til 43 de siste fem årene. Utviklingen er gledelig. Samtidig er det en betydelig fare for at antallet kan øke igjen. Andelen av befolkningen som tilhører utsatte grupper vokser. Blant annet som et resultat av Stortingets livsløpspolitikk. Denne tilsier at stadig flere bor hjemme langt inn i alderdommen. Også etter at vi har fått behov for oppfølging og helsehjelp. Livsløpspolitikken er et samfunnsøkonomisk grep som må følges opp med risikoanalyser med tilhørende fysiske sikkerhetstiltak.

Det er viktig å ta inn over oss at 75 prosent av omkomne i brann tilhører utsatte grupper. Personer i noen av disse gruppene tildeles ofte bolig av kommunene. Etter branner i slike boliger har vi registrert at de ansvarlige i kommunene fremholder manglende mulighet til å kontrollere brannsikkerheten som et problem.

Internkontrollforskriften §5 pkt. 1-8, krever at det skal gjøres risikovurderinger. Det vil logisk sett føre til krav om at det gjennomføres inspeksjoner av brannsikkerheten hos utsatte grupper. Forskriften gir ikke åpning for unntak. Forskriften forutsetter heller ikke at beboer samtykker når inspeksjonen av brannsikkerheten skal gjennomføres.

Som utleier og tildeler av boliger til utsatte grupper bør man passe på at det skrives inn i husleiekontrakten/leieavtalen at det skal gjennomføres årlige inspeksjoner av de tekniske systemene i boenheten. Da får man en informativ samtale om tilgang til boenheten når den tildeles. Deretter handler det om å etablere gode relasjoner og varsle om gjennomføring av inspeksjon. Motsetter beboeren seg inspeksjon av de tekniske systemene i boenheten så er dette et avtalebrudd. Nødvendige prosesser for å skaffe seg tilgang kan da iverksettes. Anses faren som stor kan man også nytte kommunens vedtaksmyndighet gjennom Brannsjefen og fatte enkeltvedtak om tilgang.

Dersom man følger Internforskriftens føringer og etablerer nødvendige tiltak og rutiner, er vi trygge på at færre vil omkomme i brann. Vi oppfordrer leseren til å spørre om dette er gjort der hvor du bor.

Rolf Sørtorp
Administrerende direktør

Vil skape mer oppmerksomhet rundt brannvern

Brannvernforeningen ønsker å øke synligheten og har ansatt Mari Bræin Faaberg som ny kommunikasjonssjef.

Tekst: Sturle Hagen

– Jeg har lenge ønsket meg en samfunnsnyttig jobb der jeg kan få brukt hele verktøykassen i kommunikasjonsfaget. Å få være med og skape oppmerksomhet om Brannvernforeningens viktige arbeid og spre informasjon om brannforebygging med mål om at ingen skal dø i brann, oppleves veldig meningsfullt, sier Mari Bræin Faaberg, som begynte i stillingen ved nyttår.

Hun har studert kommunikasjon ved Høgskolen i Volda og på BI og har i alt 20 års praksis i faget, de siste 11 årene som kommunikasjonssjef i Codan Forsikring.

Administrerende direktør Rolf Sørtoer i Brannvernforeningen er

glad for å få henne med på laget i avdelingen for samfunnsansvar.

– Med solid erfaring fra kommunikasjonsfaget både på strategisk og praktisk plan blir Mari en viktig medarbeider for oss. Foruten å bidra til økt synlighet og blest rundt våre mange brannforebyggende budskap, vil hun også ha en sentral rolle i arbeidet med å bygge Brannvernforeningens omdømme, poengterer Sørtoer. ■

BRANNVERN LØNNER SEG!

Årets Brannvernkonferanse setter fokus på de som drifter, forvalter og eier bygg, og ser på de nøkkelfaktorene som skal til for å få et sikkert og effektivt bygg. Systematisk sikkerhetsarbeid, gjeldende regelverk, hvordan økt miljøsatsing i bygg påvirker brannsikkerheten, ansvar og rolleforståelse, er noen av temaene på konferansen, som holdes på **Quality Airport Hotel Gardermoen 6.-7. mai**. Brannvernkonferansen skal være en møteplass i det forebyggende brannvernmiljøet med fokus på faglig påfyll og nettverksbygging.

Vi har åpnet for påmelding, og håper på stort oppmøte. Les mer og registrer deg på våre nettsider: www.brannvernforeningen.no

biokjemi.norge
BRANNHEMMENDE PRODUKTER REDDER LIV OG EIENDELER

Vi leverer Brannmaling til stålkonstruksjoner!
Brann er problemet.
CON-RFB er løsningen!

Ring oss i dag for et uforpliktende tilbud!

1. Brannmotstand opp til 180 minutter
2. VOC Fri.
3. Påføres som vanlig maling.
4. Fantastisk utseende.
5. Dobbel heftevne i forhold til nærmeste konkurrenter med over 630 psi.
6. Økonomisk.

Hvor god er brannbeskyttelsen hvis den faller av?

Se våre nettsider www.biokjemi.no eller kontakt oss på telefon: 38 15 30 20 for mere informasjon.

Varmebransjens nye «bibel»

Endelig er den her! Den 10. utgaven av «Håndbok i skorsteiner og ildsteder», som varmebransjen har ventet på i snart 20 år.

Tekst: Sturle Hagen

– Den første utgaven ble utgitt så tidlig som i 1927, så her snakker vi om en tradisjonsrik publikasjon, fastslår kursrådgiver Tom Erik Galambos i Norsk brannvernforening.

Ny håndbok i skorsteiner og ildsteder vil være tilgjengelig fra midten av februar og kan bestilles i Brannvernforeningens nettbutikk på www.brannvernforeningen.no.

– Vi åpnet for forhåndsbestilling allerede 9. januar, og interessen er stor. Kanskje ikke så rart, ettersom dette er boken varmebransjen ser på som selve «bibelen», sier Galambos.

Dyktige bidragsytere

Seks forfattere med solid erfaring fra feieryrket og varmebransjen, har bidratt med faglig innhold til den om lag 120 sider lange håndboken. Målgruppe for boka er alle som i ulike sammenhenger jobber med fyringsanlegg. Det gjelder for eksempel murere, tømrere, ildstedmontører, varmemerhandlere, arkitekter, bygningsingeniører og feiere.

– Foruten teknisk informasjon og veiledning for oppføring av skorstein og ildsteder, gir håndboka gode råd for hvordan håndverkere og ildstedmontører kan oppfylle dagens funksjonsbaserte regelverk. Dermed har også feierne et godt oppslagsverk når de skal gjennomføre tilsyn, poengterer Galambos.

Brukervennlig

Med bakgrunn som feier og fore-

Tom Erik med den rykende ferske Håndbok i skorsteiner og ildsteder

bygger i brannvesenet, har Galambos vært opptatt av at den nye håndboka skal være lett å bruke for praktikere. Det er lagt mye arbeid i å gjøre språket lett tilgjengelig. Boken er laget som en ringperm med ark av forholdvis tykt papir.

– Håndboka er robust utført, med tanke på at håndverkere skal kunne ha den med seg ut på arbeidsplassen, forklarer Galambos.

Forrige gang Håndbok i skorsteiner og ildsteder forelå i revidert utgave, var i 2001. Siden den gang har det skjedd endringer, både innen varmemfaget og i forhold til regelverket.

– Nye ildsteder monteres både i moderne og eldre bygg. Derfor tar håndboka for seg både dagens og tidligere regelverk for oppføring og montering av skorstein og ildsteder, opplyser Galambos. ■

Oppdatert regelverk for transport av farlig gods

Det er flere endringer knyttet til 2019-utgaven av ADR/RID-regelverket. Blant annet er det endringer i bestemmelsene knyttet til merking og dokumentasjon av transporter der det

er last med innebygget farlig gods, for eksempel elbiler med litiumbatterier. Forskrift om landtransport av farlig gods, implementerer de europeiske avtalene om internasjonal transport av farlig gods

på vei (ADR) og jernbane (RID), i norsk rett. Regelverket oppdateres annethvert år og oversettes til norsk av DSB. En oversikt over vesentlige endringer i forskriften ligger på DSBs hjemmesider.

Dette er faren ved hjemmelading av elbil

Åtte av ti elbiler lades hjemme, viser tall fra elbilforeningen. Så langt er det få elbil-branner, men lite bruk av ladeplugg kan gi varmgang, advarer ekspert.

Av: Mari Bræin Faaberg

I følge elbilforeningen ruller det nærmere 200.000 elbiler og nesten 100.000 hybridbiler på norske veier. 80-90 prosent av disse lades hjemme. Til nå har det vært svært få branner i elbiler, men ifølge teknisk sjef i DEFA, Egil Falch Piene, kan det oppstå varmgang hvis ladepluggen blir stående i støpselet over lang tid.

Med nærmere 100.000 hjemmeladere av Type-1 og Type-2, har bransjen opparbeidet seg en god erfaringsbase mht bruk og sikkerhet. DEFA, som er leverandør av elbilladere, kjenner ikke til noen branner ved lading av elbiler med Type-1 eller Type-2-kontakt.

Forsvarlig bruk

Selv om det ikke er registrert brann eller branntilløp i tilknytning til de anbefalte hjemmeladeinstallasjonene for elbiler, har DEFA registrert fire uønskede hendelser med varmegang i ladekontakten av Type-2, de siste 18 månedene. De mener produktene er trygge, så lenge de brukes på riktig måte.

– Det er lite som tyder på at det er spesielt brannfarlig å lade en elbil, men siden folk flest lader elbilen sin hjemme, er det viktig at de har en adekvat ladeløsning. Med nærmere 100.000 installerte hjemmeladere, har vi fått et ganske brukbart erfaringsgrunnlag, og vi er glade for å se at det er svært få tilfeller av varmgang og ingen branntilløp med denne type lading, sier Falch Piene.

Etter å ha gransket de fire hendelsene av varmgang, fant DEFA en svakhet som kan oppstå i tilknytning til hjemmeladeboksen. De mener

Egil Falch Piene i DEFA.

svakheten er uavhengig av produsent, ikke handler om generell kvalitet, men er mer å regne som en feil relatert til måten ladekabler brukes på.

– Mange lader kun el-bilen sin

hjemme, og ladepluggen står i kontakten på veggen hele tiden. Vi ser at det kan oppstå korrosjon og slitasje på strømuttakssiden når støpselet står i kontakten over lengre tid. Hvis pluggen har blitt våt eller fuktig, sørg for at den får mulighet til å tørke. For å unngå fukt med påfølgende korrosjonsutvikling og fare for varmgang, er vår anbefaling å la pluggen bli brukt, ta den ut og inn, og gi den mulighet til å tørke, dette gjelder uansett hvilken type kontakt man benytter, sier Piene.

Kondens gir korrosjon med fare for varmgang

Ladepluggen til elbilen vil alltid bli litt varmere når bilen lades og er i bruk, og kald når bilen er ferdig ladet. Med vekselvis varm og kald plugg dannes det kondens. Man trenger altså ikke miste pluggen i snøen for at det skal bli fukt i kontakten. Ved å gjøre noe så enkelt som å dra ut pluggen når

den ikke er i bruk, vil man sikre at den tørker og dermed unngå korrosjon og varmgang.

Mange lader fremdeles i vanlig stikkontakt

Ifølge regelverket, er det tillatt for privatpersoner å lade elbilen i en vanlig jordet husholdningskontakt, en såkalt Schuko-kontakt. Likevel er anbefalingen å montere et spesialtilpasset strømuttak til elbillading, en Type-2-kontakt for trefase for Europa. De spesialtilpassede ladeløsningene for elbil, er laget for å tåle høy belastning over tid. Det er både sikrere og raskere enn å lade i vanlig stikkontakt.

– Selv om bransjen har snakket om dette lenge, er det nok mange som faktisk ikke vet at det anbefales å bruke en egen tilpasset ladestasjon til elbil. Vi har dessverre flere eksempler på sterk varmgang og smelting av isolasjon i de strømførende delene

ved elbillading i Schuko-kontakter, og anbefaler alle å bytte til en Type-2-kontakt eller Type-1, avhengig av bilmodell. Faglig installasjon foretatt av en elektriker, slik DSB foreskriver det, gir en god sikkerhet, sier Egil Falch Piene, teknisk sjef i DEFA. ■

Med økende antall elbiler har stadig flere bedrifter behov for å tilby gode ladeløsninger.

God installasjon av ladepunkt i garasje.

FAKTA:

Branner i elbil de tre siste årene (DSB)

2018: 7

2017: 22

2016: 15

Statistikken er ikke tydelig på brannårsak eller hvilken del av elbilen eller ekstrautstyret som har brent.

Et anslag fra selskapet DEFA, viser at det er montert mellom 50.000 til 100.000 hjemmeladere i Norge siden 2012. I samme periode er det installert mer enn 1000 flerladeanlegg med flere ladepunkter, i for eksempel garasjeanlegg og borettslag. Selv om mange nå har montert en egen dedikert hjemmeladeboks, er det fremdeles mange som benytter vanlig husholdningsuttak.

Tips ved hjemmelading i husholdningsuttak

Kontroller at støpselet sitter godt i kontakten og ikke er varm etter lading. Ta gjerne ut støpselet ved lading, for å sjekke om pluggene er varme. Varme plugg under lading er en god indikasjon på at kontakten på veggen er utslitt. En utekontakt trenger vedlikehold, og bør skiftes ut etter noen års bruk.

Retningslinjer for lading med vanlig stikkontakt:

- Elbilen skal lades på egen kurs med maks 10 A
- Kursen må ha jordfeilbryter type B
- Du må alltid trekke ut kabelen fra bilen før du tar ut støpselet fra stikkontakten når du har ladet ferdig

Fra 1. juli 2018 kom det nye normer for installasjon av ladepunkt (NEK 400:2018). De nye normene har noen sentrale endringer fra forrige utgave (NEK 400:2014):

- I noen tilfeller kan du koble til et ladepunkt på en eksisterende kurs (gjelder for frittliggende privat garasje, carport eller utebod). Du må være klar over at sikringen kan gå, og kursen skal kun forsyne utstyr og stikkontakter montert i umiddelbar nærhet av ladepunktet som skal monteres.
- Du må ha overspenningsvern.

Monter en kurv eller en krok som kan brukes til oppheng av ladeboks og kabel når du lader, både for å avlaste vekten av ladekabelen (kontakten tåler ikke vekten) og for å unngå slitasje og skader på ladeutstyret.

Kilde: elbilforeningen.no

Brannstatistikk ut til folket

Hvor brenner det oftest her til lands? Hvilken tid av året? I hva slags type bygg? Nå skal data fra brann- og redningsvesenet bli tilgjengelig for alle gjennom en ny digital løsning.

Av Mari Bræin Faaberg

BRIS er en rapporteringsordning for brann- og redningsvesenet, innført 1. januar 2016. BRIS står for Brann, Redning, Innrapportering og Statistikk, og databasen skal gi oversikt over hvilke oppdrag brann- og redningstjenesten håndterer. Alle oppdrag som registreres i 110-sentra- lenes oppdragshåndteringsverktøy, overføres automatisk til BRIS. Dette letter rapporteringen for ansatte i brann- og redningsvesenene. Data- ene som samles inn via BRIS, skal gi et bedre grunnlag for å drive forebyggende arbeid, samt for å utvikle brann- og redningstjenesten både på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå.

Takket være midler fra Gjensidige- stiftelsen blir det nå mulig å gjøre data fra BRIS enklere tilgjengelig. Det jobbes med en digital løsning som forventes å være tilgjengelig for offentligheten til sommeren. Løsning- en vil da ha en søk-, statistikk- og visualiseringsmodul, og vil sikre at det blir enklere å få ut informasjon om branner i Norge.

Mye data allerede

På de tre årene ordningen har vært i

drift, er det registrert ca. 270.000 utrykninger. Statistikken gir informasjon om blant annet brannårsak, brannsikkerhetstiltak, om selve hendelsen, beredskapsinnsatsen og konsekvensene.

«I 64 % av branntilfellene i bolig var det folk til stede da det begynte å brenne.»

På Brann- og elkonferansen fortalte Frode Sandvin Folkedal ved avdeling forebygging og sikkerhet i DSB, hva statistikken kan fortelle oss.

Folkedal påpekte at det er en utfordring at de for 80 % av brannene, som brann- og redningsetaten rykker ut på, ikke mottar noen rapport fra Politiet. Databasen gir derfor ikke komplett informasjon om de enkelte hendelsene.

Flest branner om vinteren

Etter tre år med innsamling av data, viser statistikken at 80 % av brannhendelser i bygg er små. Det kan for eksempel være en brann i en brødrister som ikke har utviklet

seg. Statistikken viser også at det skjer flest branner om vinteren i Norge. Hele 57 % av hendelsene skjer i vinterhalvåret, med en topp i desember og januar. Branner skjer hele tiden, men det er flest branner i helger og ettermiddager, dvs. når folk er hjemme. En del branner skjer om natten, når folk sover.

70 % av branner i bygg skjer i bolig- bygg. I 64 % av branntilfellene i bolig var det folk til stede da det begynte å brenne. En knapp tredjedel av til- fellene var hos risikoutsatte grupper, det vil si rusmisbrukere, psykiatri, de som har fysisk funksjonsnedsettels- er, kognitiv svikt, lite kjennskap til norsk sikkerhetskultur og begrensede norskkunnskaper.

Komfyr en brannveresting

De aller fleste bygningsbranner start- er i forbindelse med komfyr, skor- stein eller i elektrisk utstyr og instal- lasjoner. Av brannene som begynner i elektrisk utstyr eller installasjoner, starter 39 % i husholdningsutstyr, og av disse skjer 42 % i forbindelse med steking eller koking på komfyren. Komfyrbranner flest skjer der det ikke er installert en komfyrvakt. Selv om komfyrvakten ikke alltid fungerer, bidrar den til å hindre brann. For øvrig utgjør brann i oppvaskmaskin, vaskemaskin og tørketrommel en stor andel av brannene i privathjem. ■

Stiftelsen UNI

Stiftelsen UNI
Gaustadalleen 21, 0349 OSLO

Telefon: 21 09 56 50
www.stiftelsen-uni.no

God brannsikring gir trygghet

Stiftelsen UNI støtter tiltak som verner historiske bygninger

Hvert år deler Stiftelsen UNI ut ca. 30 millioner kroner til verneverdige prosjekter. Styret imøteser søknader som faller inn under stiftelsens formålsbestemmelse.

Stiftelsen UNI behandler søknader løpende gjennom hele året.

Stiftelsen UNI har som ideelt formål å fremme allmennyttig virksomhet innen skade- og miljøvern, for å bidra til en trygg utvikling i det norske samfunn. Stiftelsens bidrag skal i første rekke være økonomisk støtte til prosjekter og påskjønnelse til institusjoner og enkeltpersoner.

Hvilke regler gjelder for solcelleanlegg, og er solcellepanel en byggevare?

Dette var sentrale poeng i presentasjonen til Vidar Stenstad, sjefingeniør ved Direktoratet for byggekvalitet (DiBK), på Brann- og elkonferansen. – Solcelleanlegg er et nytt område, og det er viktig å avklare grensesnitt og definere tydelige ansvarsområder, poengterte Stenstad, som forklarte hvordan norske byggregler skal forstås ved installasjon av solcelleanlegg.

Av: Mari Bræin Faaberg

Tiltak etter plan- og bygningsloven

Bygningstekniske installasjoner (innendørs eller utendørs) som er nødvendige for byggverkets drift, er tiltak etter plan og bygningsloven. Dette omfatter faste installasjoner som inngår i selve byggverket. Installasjoner knyttet til aktivitet i bygget, for eksempel prosessanlegg i næringsvirksomhet, er ikke en del av de bygningstekniske installasjonene. El-installasjoner er ikke tiltak etter plan- og bygningsloven.

For tiltak etter plan- og bygningsloven, skal søknad, prosjektering og utførelse foretas av ansvarlig foretak med ansvarsrett (med noen unntak). Ansvarlig søker skal påse at alle oppgaver i tiltaket er definert og belagt med ansvar. I tillegg skal ansvarlige

foretak oppfylle kvalifikasjonskravene. Kvalifikasjoner kan dokumenteres ved for eksempel sentral godkjenning, og kan sjekkes av kommunen ved tilsyn. Sentral godkjenning er et kompetansebevis og kvalitetsstempel som beskriver hvilke oppgaver foretaket behersker, og fungerer som en prekvalifisering.

Viktige avklaringer

Det er viktig å merke seg at godkjenningssområdene i SAK10 § 13-5 gjelder for sentral godkjenning. Godkjenningssområdene er altså ikke nødvendigvis en beskrivelse av oppgavene i en konkret byggesak. Disse må avklares og beskrives i hvert enkelt tilfelle og framgå av gjennomføringsplanen. Prosjekte-

Vidar Stenstad ved Direktoratet for byggekvalitet (DiBK)

ring og utførelse av solcelleanlegg er *IKKE* definert som eget område for sentral godkjenning. Ansvarlige foretak må likevel kunne dokumentere at de har kompetanse til å utføre denne type oppgaver.

I veiledningen til byggsaksforskriften (SAK10) § 4-1, heter det: «Solenergianlegg, som solcelle- og solfangeranlegg, er å anse som bygningsteknisk installasjon og er søknadspliktig etter pbl. § 20-1 bokstav f. Installering og endring av solenergianlegg i eksisterende bygg-

verk innenfor en bruksenhet eller branncelle, vurderes som en enkel installasjon og er unntatt fra kravet om søknadsplikt». For tiltak som ikke er søknadspliktige er det tiltakshaver som er ansvarlig for at tiltaket utføres i samsvar med regelverket.

Byggevare eller ikke?

I European Committee for Standardization (CEN), er det ikke avklart om solcellepaneler skal behandles som en elektrisk installasjon, byggevare/bygningsdel eller som en kombinasjon. Ulike situasjoner kan gi ulike konklusjoner, avhengig av om solcellepanelene er frittstående, utenpåmontert eller en integrert del av tak eller fasade.

Funksjonsbasert regelverk legger til rette for innovasjon

Dagens byggtekniske regelverk er funksjonsbasert. En av de viktigste grunnene til at vi har funksjonsbaserte

regler er at de gir muligheter for innovasjon og utvikling av nye byggemetoder og tekniske løsninger.

– Det er jo ikke mulig for myndighetene å løpe foran og lage detaljerte regler for innovative løsninger, poengterte Stenstad på konferansen. Der det ikke er gitt ytelseskrav eller preaksep-

terte ytelser, dokumenteres tiltaket opp mot overordnede funksjonskrav.

Ansvarsfordeling og brannsikkerhet

Solcelleanlegg er fremdeles i en tidlig fase, og det var tydelig på konferansen at det trengs mer erfaring for regulering og ansvarsfordeling. På overordnet nivå vil ansvaret for brannsikkerheten ligge hos det foretaket som er ansvarlig for brannkonseptet. Stenstad foreslo at det er elektroforetak som bør ha hovedansvaret for detaljprosjekteringen av solcelleanleggene. Dette fordi elektroinstallasjonen er en vesentlig del av slike anlegg, og kanskje den viktigste delen med hensyn til brannsikkerheten. Foretak med nødvendig tilleggskompetanse kan da være underleverandører med eller uten egen ansvarsrett. Det er viktig at de ulike oppgavene er beskrevet og at grensesnittene mellom de ulike foretakene er avklart. ■

Fortsatt behov for forskning på solcelleanlegg

Ragni Fjellgaard Mikalsen, forsker ved RISE Fire Research i Trondheim, presenterte funn fra rapporten om solcelleteknologi og brannsikkerhet. Denne kom i høst og ble omtalt i forrige nummer av Brann & Sikkerhet.

Mikalsen mener det eksisterer en del udokumenterte påstander eller myter om brannfare i forbindelse med solcelleanlegg, og ønsker å komme disse til livs. Et eksempel på et område som trenger mer kunnskap er bygningsintegrerte solceller. En tysk studie fra 2013, med 180 innrapporterte branner, viser at det var større sannsynlighet for brann i integrerte solceller sammenlignet med utenpåmonterte solceller. De bygningsintegrerte solcellene representerte 1 prosent av markedsandelen på sol, men stod for 11 prosent av brannene. Når det først tok fyr, var det også større sannsynlighet for skader på selve bygget.

RISE har gjennomført to ulike forskningsprosjekt, med mål om å utrede faktisk brannfare og komme med anbefalinger til trygg prosjektering og drift av solcelleanlegg.

– Det er store kunnskapshull når det kommer til brannsikkerhet og solcelleteknologi, selv om mye har skjedd siden 2013. Det er gjort flere studier på solcelleanlegg, men det er få som omhandler brann. Vår forskning viser at særlig brannvesenet har behov for informasjon

om hvor det finnes solcelleanlegg, og ikke minst at det er et stort behov for storskala tester. Dette vil blant annet kunne brukes til utvikling av en godt egnet testmetode, og gi svar på hvordan man kan prosjektere kostnadseffektive og samtidig brannsikre solcelleanlegg på bygg, sier Ragni Fjellgaard Mikalsen.

Hun meddeler at fagmessig utført montering og tydelig merking av anlegg er viktig, og at det er behov for gode veiledere til hvordan man effektivt slukker branner i solcelleanlegg på en trygg og effektiv måte.

– Vi ser at det er mange ulike grunner til at det brenner i solcelleanlegg, og at det er store variasjoner fra land til land hvor ofte det oppstår branner i slike anlegg, men vi har ikke grunnlag for å si noe om brannfaren i Norge. Vi kommer derfor til å fortsette å jobbe med dette fremover, og det er også viktig at alle branner i forbindelse med solcelleanlegg loggføres i BRIS og i brannvesenets evaluering av branner, avslutter Mikalsen. ■

Risikoutsatte grupper – hvor

Statistikk viser at det er en synkende trend i antall dødsbranner i Norge. En litt dystre side av tallene, er at personer i risikoutsatte grupper er overrepresentert i dødelige boligbranner. Men mye tyder på at små grep kan gjøre en stor forskjell.

Tekst: Anne Cathrine Gulbrandsen

Hvem er de risikoutsatte gruppene?

De risikoutsatte gruppene defineres ut fra at det er større sannsynlighet for at de kan forårsake brann og bli skadet eller omkomme i brann i egen bolig. Nedsatte evner til å forebygge, forhindre og slokke brann er en fellesnevner.

God hørsel og bevegelighet, godt syn og gode kognitive evner er avgjørende for at vi skal kunne fange opp og reagere når det oppstår potensielt livstruende brannsituasjoner. Rusmisbruk, språklige utfordringer og kulturelle forskjeller spiller inn når

det kommer til å kunne motta og forstå informasjon om brannsikring og vedlikehold av brannverntiltak i egen bolig.

DSB definerer risikogruppene slik:

- Eldre over 70 år
- Pleietrengende med nedsatt funksjonsevne
- Personer med demens
- Personer med andre psykiske helseproblemer
- Rusavhengige
- Arbeidsinnvandrere og flyktninger

I 2018 omkom 39 personer i brann i Norge og av disse tilhørte hele 75 prosent av de risikoutsatte gruppene. Flere av de omkomne var mottakere av kommunale helse- og omsorgstjenester.

Hvor ligger ansvaret?

Først og fremst er det kommunene og det kommunale tjenesteapparatet som har plikt og ansvar til å kartlegge behov og gjennomføre forebyggende brannsikringstiltak.

De senere årene har en rekke reformer ført til at stadig flere

dan sikrer vi dem?

individer i de utsatte gruppene bor i egen bolig eller omsorgsbolig enn de gjorde tidligere. Det har igjen ført til at de kommunale tjenestene har fått ansvar og oppgaver som tidligere lå andre steder.

Den nye situasjonen legger større press på fagpersonell som skal håndtere mer komplekse behov, både av medisinsk og psykisk karakter. Det byr også på større utfordringer i boligene. Private boliger er ofte dårligere tilpasset brannsikkerhet enn offentlige bygg og institusjoner, og faktisk lever så mange som 500.000 i boliger uten tilfredsstillende røykvarslingsanlegg. For å avdekke disse manglene kreves gode samarbeidsrutiner satt i system.

Tverrfaglig samarbeid

Stadig flere i risikogruppene kan bo

hjemme lenger enn før, noe som i høy grad oppleves positivt for de aller fleste. Baksiden er at det utgjør en reell fare for alvorlig økning i dødelige boligbranner. Utfordringen i kommunene er at de har ulike forutsetninger og ressurser for å forebygge det. Løsninger som fungerer for noen, er ikke nødvendigvis riktig for nabokommunen. Derfor har DSB og Helsedirektoratet utarbeidet en veileder* for samarbeidet mellom de ulike kommunale tjenesteyterne.

Veilederen kommer med forslag til hvordan opprette tverrfaglig samarbeid og tilby rett tiltak på rett sted i kommunen. Det kan være alt fra utarbeidelse av sjekkliste ved hjemmebasert omsorg sett i sammenheng med forebyggende brannvern, til systematisert hjemmebesøk hos eldre som ikke allerede er

mottakere av helse- eller omsorgstjenester. Veilederen er basert på innspill og erfaringer fra kommuner som allerede har implementert gode samarbeidsløsninger.

Arbeidet med kartlegging av de risikoutsatte gruppene er spesielt viktig. I tillegg til å definere gruppene ut fra bestemte kriterier, avdekkes også hvilke yrkesgrupper de kommer i kontakt med og hvordan denne kontaktflaten kan brukes til å avdekke behov for brannsikring og gjennomføre målrettede tiltak.

Oppmerksomme medmennesker

For enkeltindivider, som av en eller annen grunn faller utenfor risikogruppene, er kommune og brannvesen avhengige av å motta bekymringsmeldinger fra pårørende, oppmerksomme medmennesker og personell i ulike sektorer. Det kan gjelde en kjent som røyker på senga eller en eldre slektning som begynner å bli glemsom. Satt i system, kan slike meldinger forhindre alvorlige og potensielt livstruende situasjoner.

Det er ikke alle som er i stand til å redde seg selv ut av en brannfarlig situasjon, og med nedsatte fysiske, psykiske eller kognitive evner er det dessverre stor sjanse for å havne i en boligbrann. Ved hjelp av systematisk tverrfaglig samarbeid i kommunene og oppmerksomme medmennesker, kan trenden snu. ■

Kilder:

* <https://www.dsb.no/globalassets/dokumenter/veiledere-handboker-og-informasjonsmaterie/veiledere/samarbeid-mellom-kommunale-tjenesteytere-om-brannsikkerhet-for-risikoutsatte-grupper.pdf>

<https://www.dsb.no/globalassets/dokumenter/brann-og-redning-bre/pdf/utfordringer-og-risikofaktorer-skjema-fra-rapport-rett-tiltak-pa-rett-sted-2015.pdf>

Brannforebygging på kjøkkenet

Over halvparten av alle branner starter på kjøkkenet

Tekst: Signe Marie Sørensen | Foto: Fartein Rudjord

– Jeg har veldig høy bevissthet rundt dette med komfyren, sier pensjonert helsesøster Solveig Rostøl Bakken. Hun har erfart mye gjennom en lang karriere innen helse, og er glødende engasjert i skadeforebygging, blant annet på kjøkkenet.

En sprudlende dame tar oss i mot i rekkehuset på Ulsrud i Oslo. Det er Solveigs datter, svigersønn og barnebarn som bor her. I dag har Solveig vært barnevakt for 9 måneder gamle Tiril. Hun vinker ha det til datteren og barnebarnet, før de tar av gårde til rutinekontroll på Helsestasjonen.

– Her er alt på stell, ler Solveig og viser frem datterens kjøkken hvor alt fra komfyrvakt og komfyrvern, til digitale røykvarslere er på plass. Døtrene har fått branniltakene inn med morsmelka forteller hun og smiler.

– De tør vel ikke annet, ler hun. Solveig forteller med både letthet og entusiasme, med det er tydelig at det ligger et dypt lag av alvor i bunn. Et slikt engasjement kommer ikke av seg selv.

Solveig Rostøl Bakken har vært barnevakt for barnebarnet, og tar oss i mot hjemme hos datteren på Ulsrud i Oslo.

Å ta ut kontaktene til elektriske apparater er en god brannforebyggende vane.

Solveig har brannteppet lett tilgjengelig, men ikke i skapet over kokeplatene.

Boligbranner

- Komfyren er hjemmets klart største brannkilde.
- Over halvparten av alle boligbranner starter på kjøkkenet.
- Ca. en fjerdedel av brannene skyldes feil bruk av elektriske anlegg.
- Eldre boliger med eldre elektriske anlegg er mer risikoutsatt enn nye.
- Rundt 500.000 mennesker bor i boliger der røykvarsleren ikke fungerer.

Kilde: Skadeforebyggende Forum

Med brannskader på netthinnen

Da Solveig var liten fikk hun ofte høre historien om farens barndomshjem som brant ned i 1939. Familiens traume har fulgt henne siden.

– Jeg tok det nok veldig innpå meg, sier hun og blir stille et øyeblikk.

– Du vet, brent barn skyr ilden. Dette er nok en av grunnene til at det også ble en viktig del av mitt helsesøsterarbeid, forteller hun videre.

Som helsesøster er brannforebygging en av mange oppgaver, men Solveigs personlige engasjement for saken har gjort at hun har tatt arbeidet flere steg videre.

– Etter sykepleierstudiene, jobbet jeg på isolat på Barneklubben, Haukeland Sykehus. Jeg husker spesielt godt da vi fikk inn en 2,5 år gammel gutt. De enorme smertene han hadde og de fortvilte foreldrene har brent seg inn på netthinnen min, sier Solveig som senere skulle bli en svært viktig brikke innen brannforebygging i Norge, sammen med kirurg Børge Ytterstad.

Han jobbet som kirurg ved Harstad Sykehus og var spesielt opptatt av behandlingen av brannskadde barn.

Både han og Solveig holdt til i Harstad i mange år.

– I 1987 tok Børge kontakt med meg og viste meg den røde permen sin med oversikt over aldersfordeling på brannskadde barn, behandlet ved Harstad sykehus. Han sa at han skulle være lokomotivet, ved å gi tilgang til skadedata, mens helsesøstertjenesten måtte holde det forebyggende toget på skinnene, forteller Solveig.

Etter den dagen jobbet de to tett med å drive opplæring innen brannforebyggende arbeid. Sykehuset registrerte skader og han dreiv viktig analysearbeid. De to reiste land og strand rundt med foredrag for fagfolk, pårørende og media for å belyse temaet.

Helsesykepleierne, eller Helsesøstertjenesten, som det het før, har en unik posisjon her, ettersom de møter så og si alle småbarnsforeldre i sitt virke. I tillegg bør hjemmesykepleiere trenes opp til å «se» potensielle brannfeller og få frigitt tid til oppfølging, ifølge Solveig.

– Det gjelder å ta en kjapp screening av huset når de besøker brukerne.

Sikret eget hjem for alderdommen

Solveig flyttet selv fra huset i Harstad til leilighet i Oslo da hun selv ble pensjonist. Både for å være nær døtrene, svigersønnene og barnebarna, men også for å kunne gi og få en håndsrekning, hvis det skulle bli behov for det. For selv om Solveig er en sjelden driftig dame, så er hun sine utfordringer svært bevisst.

– Eldre er veldig risikoutsatte,

fordi vi blir mer ustødige i kroppen og svakere i muskulaturen, samtidig som vi blir både glemske og ukonsentrerte i blant. I tillegg ser og hører vi dårligere, har en tendens til å subbe med beina når vi går og bruker mer medisiner, sier Solveig. Derfor var hun rask med å sørge for de nødvendige brannforebyggende tiltakene i egen leilighet.

Solveigs forebyggende tiltak på kjøkkenet:

- Brannteppe lett tilgjengelig. OBS! Ikke i skap over komfyr.
- Branngelé lett tilgjengelig. Eldre brenner seg lettere, på grunn av tynnere hud.
- Komfyrvern for barnebarna.
- Vender alltid grytehåndtakene innover, slik at barnebarna ikke får tak i dem.
- Drar alltid ut kontakter og plasserer kjøkkenapparater som for eksempel vannkoker og kaffetrakter innerst på benken.
- FG-godkjent komfyrvakt montert over komfyr.

Komfyrvakten viktigst

Solveigs nye leilighet i Seljeveien i Oslo er bygget i 2012, to år etter at kravet om Komfyrvakt kom. Det var uvant i begynnelsen, og hun brukte litt tid på å bli venn med den litt for ivrige duppeditten.

– Fra starten av, var den veldig følsom og skrudde av komfyren i tide og utide. Jeg husker også en gang den peip og peip, og jeg skjønnte ikke hvor det kom fra. Men det var altså komfyrvakten som meldte om at batteriet måtte skiftes. Det var både vanskelig å forstå og vanskelig å få til, spesielt når man er eldre, forteller

Vender grytehåndtakene inn, så ikke barnebarna skal føle seg fristet til å ta tak i dem.

Komfyrvernet skjerner små fingre for brannskader.

Solveig som etterlyser litt bedre kontrollrutiner knyttet til utstyret. Hun mener at alle, og kanskje spesielt eldre, bør få grundig opplæring i Komfyrvakten når de får den montert.

Ifølge Sikker Hverdag, skyldes nesten halvparten av brannvesenets utrykninger komfyrbranner. De fleste av dem skjer på dagtid og rammer eldre mennesker.

Heldigvis ble hun trygg på Komfyr-

vakten sin etter en liten stund. Nå kunne hun ikke tenkt seg å være den foruten.

– Det virket som min komfyrvakt ble litt smartere med tida. Men for å unngå at folk kobler de fra, bør utbyggere eller andre ansvarlige for bygget sørge for at de er installert og innstilt riktig fra starten av, råder hun.

Det er daglig leder i komfyrvakt-leverandøren, EFP Nordic, enig i.

– Historisk sett har det vært noen problemer med at komfyrvakter ikke fungerer optimalt. Da kunne man oppleve at komfyrvakten slo ut for ofte, og enda verre, at enkelte komfyrvakter ikke slo ut når de skulle, forteller Thomas Ørbakk. Det skal derimot ikke være tilfelle med nyere godkjente komfyrvakter.

BRANNVERN- KONFERANSEN 2019

For deg som drifter, forvalter eller eier bygg, for rådgivere og brannforebyggere:

Brannvern lønner seg!

Brannvernkonferansen gir deg nøkkelfaktorene, de gode løsningene og de smarte verktøyene for et sikkert og effektivt bygg. Bli med oss på Gardermoen 6. og 7. mai.

Les mer og meld deg på her:

www.brannvernkonferansen.no

Norsk
brannvernforening

Godkjent, fininnstilt og klar til bruk

Komfyrvakter som er produsert og testet i henhold til den europeiske komfyrvaktstandarden EN50615, er trygge i bruk.

– Testene som komfyrvaktene må igjennom for å bli godkjent, sikrer at komfyrvakten både er brukervennlig og brann sikker. Vi anbefaler derfor alltid å bruke en komfyrvakt som er FG-godkjent, sier han før han legger til at det likevel er viktig at komfyrvakten monteres riktig og stilles ordentlig inn. I tillegg må sluttbrukeren få opplæring i hvordan komfyrvakten fungerer.

– Slurves det på noen av disse tre områdene, kan man oppleve problemer med komfyrvakten, sier han.

Så hvordan er det egentlig meningen at komfyrvakten skal fungere?

Komfyrvaktene gir alarm med lyd- og lyssignal, og kutter strømmen ved brannfarlige situasjoner på platetoppen.

Her er komfyrvakten montert under ventilatorhetta, men den kan også monteres på veggen over kokeplatene.

– En FG-godkjent komfyrvakt som er installert på riktig måte, vil ikke forstyrre matlagingen, men være en svært god sikkerhet mot komfyrbranner, forteller han.

Selv om komfyrbranner riktignok kan ramme alle, er det spesielt viktig å påse at risikogrupper som eldre, demente, personer med psykiske lidelser og personer med rusproblemer har det installert. I tillegg er unge som lager seg nattmat etter en kveld på byen, og småbarnsfamilier med mange forstyrrelser rundt matlagingen, ekstra utsatt, sier Thomas.

Enkle grep kan redde liv

– Det er egentlig enkelt å forebygge brann, sier Solveig og slår ut med armene.

– Problemet er bare at det er lett å bli «hemma blind», og det blir vi alle, sier hun og legger til at begrepet er hentet fra den svenske forskeren innen forebygging, Gulbrand Skönberg.

– Da er det viktig at helsesøstre eller andre som er i direkte kontakt

med disse brukergruppene, hjelper til med å bevisstgjøre rundt hvilke farer man bør være obs på, fortsetter hun.

Solveigs virke som helsesøster er kanskje over, men hun har på ingen måte tenkt til å legge inn årene helt enda. Hun jobber blant annet aktivt med brannforebyggende arbeid både i Sanitetskvinnene og i Skadeforebyggende Forum.

Og målet er det samme som før, at bevisstgjøring og tverrfaglig samarbeid vil senke skadetallene enda mer i årene som kommer. Hun ønsker en nullvisjon på alvorlige brannskadde barn og eldre i fremtida. For at det skal skje, er hun overbevist om at alle må jobbe systematisk med bevisstgjøring. Med alle, mener hun fagfolk, næringsliv, media, foreldre, pårørende, frivillige og kommunene.

– Jeg husker jeg tenkte at det var ett barn for mye, sier hun alvorlig om den forbrente gutten hun fikk inn da hun hadde sitt første år som nyutdannet på Haukeland Sykehus.

– Har man reddet ett barn, har man gjort en kjempejobb, avslutter hun. ■

Solveig Rostøl Bakken er pensjonert helsesøster med mange gode tips for å redusere brann- og skaderisiko hjemme.

Kjapp innføring i byggesaksforskriften

Ansvarlig søker i byggesaker har en nøkkelrolle for å sikre et godt gjennomført byggeprosjekt. Jobber du ikke med dette til daglig, kan det melde seg mange spørsmål i prosessen. Retting av avvik må gjøres ved utarbeidelse av ny brannsikkerhetsstrategi.

Tekst: Thor Kr. Adolfsen

Brann & Sikkerhet har tidligere skrevet om byggesaker som har kommet skjevt ut. I den forbindelse har det vært en del spørsmål, spesielt fra boligeiere og styremedlemmer i borettslag og sameier.

Brukervennlig veiledning

Byggesaksforskriften (SAK10) med veiledning forvaltes av Direktoratet for byggkvalitet (DiBK). Den første utgaven av någjeldende forskrift kom i 2010, og siste endring er gjort i november 2018. Veiledningen finner du lett tilgjengelig på dibk.no.

I byggesaker er det alltid viktig å klarlegge hvilke forskrifter med veiledninger som gjaldt når bygget ble oppført. Dette gjelder særlig i konfliktfylte eldre saker. I slike tilfeller kan det være vanskelig å få den fullstendige oversikten. Et godt råd er å kontakte rådgivere som arbeider med byggesak til daglig.

Hovedformålet med byggesaksforskriften er å sikre en effektiv og forsvarlig saksgang for å få god kvalitet i byggesaker. Virkemidlene er regler om søknader, saksbehandling, ansvar i byggesaker, tilsyn, kontroll og overtredelsesgebyrer.

Rollen som ansvarlig søker

Ansvarlig søker er byggeiers representant overfor kommunen og skal stå for all kontakt mellom kommunen og andre som innehar roller i en byggesak. Ansvarlig søker har en administrativ oppgave og skal blant annet koordinere prosjektet og påse at ansvarsoppgavene til foretakene blir ivaretatt. Bestemmelsene i forskriften angir nærmere hvilke oppgaver ansvarlig søker har som for eksempel å sende nabovarsel, motta merknader og påse at søknader

inneholder nødvendige opplysninger.

Ansvarlig søker bør ha god fagkunnskap om bygg og byggeprosess, og dessuten god orden og gode kommunikasjonsegenskaper. I mange byggesaker som ikke har gått etter oppskriften, ligger ofte årsaken til problemene hos ansvarlig søker. Dårlig eller mangelfull kommunikasjon er dessverre en gjenganger.

Ansvarserklæring og kvalifikasjonskrav

Dagens byggeforskrifter legger ikke opp til en detaljert gjennomgang av tekniske løsninger i kommunens byggesaksavdeling, slik det var tidligere. Overfor kommunen går byggesaksprosessen i dag ut på å sende inn følgende:

- Erklæringer og skjemaer som viser hvem som har ansvar for hva, samt hvilken kompetanse de har.
- Redegjørelse for hvilke rutiner man har for kvalitetssikring.
- Nøkkelopplysninger om prosjektet, som for eksempel hvor stort areal som skal bebygges, høyder på byggene osv. Der som ikke kommunen har bedt spesielt om det, vil man derfor ikke finne detaljerte tegninger og beregninger i kommunens byggesaksarkiv.

Vær obs på at Byggesaksforskriften har detaljerte bestemmelser om hvilke kvalifikasjoner man skal besitte for å kunne påta seg et bestemt ansvar. I konfliktsituasjoner kan det være aktuelt å kontrollere om foretaket som har påtatt seg ansvar, oppfyller kravene til kvalifikasjon og internkontroll. Kommunen kan når som helst utføre tilsyn og be om dokumentasjon for å sjekke om kvalifikasjonskrav og internkontroll er oppfylt.

Byggverk kan ha stor variasjon i kompleksiteten, fra enkle eneboliger til store boligbygg med kjøpesenter. Andre komplekse bygg er idrettsarenaer, industri og forsamlingslokaler.

Kompetansekravene er derfor delt inn i tre tiltaksklasser der tiltaksklasse 1 er den enkleste og tiltaksklasse 3 er for de mest kompliserte byggverkene.

Byggesak er i dag inndelt i hovedområdene prosjekterende, utførende og kontrollerende. Når det gjelder kontroll er det ikke kommunen som foretar dette. Er det krav om kontroll, må tiltakshaver sørge for å engasjere et foretak som er kvalifisert for dette. Prosjekterende, utførende og kontroll er delt inn i flere kategorier.

For eksempel er prosjekterende innenfor brannkonsept og sløkkeinstallasjoner egne kategorier.

Brannsikkerhetsstrategi

I byggeprosjekter er prosjektering av brannsikkerheten et eget område som det må erklæres ansvarsrett for. Dette er et svært avgjørende dokument for hele brannsikkerheten i byggeprosjektet. Her beskrives det hvordan man etter forskriftens bestemmelser skal ivareta brannsikkerheten. Varsling, rømningsveier, arealbegrensninger ved bruk av branncelleinndeling og automatiske sløkkeanlegg er noen av de områdene som beskrives.

I byggeforskriftene er det to hovedprinsipper som benyttes. Man kan bruke det som kalles preaksepterte ytelser. Da bruker man kun løsninger som allerede er godtatt gjennom forskriftene og angitt i veiledningen. Disse løsningene passer imidlertid ikke alltid, særlig i store kompliserte bygg. Da må man prosjektere etter en metode som kalles analyse. Det betyr at de valgte løsningene ikke nødvendigvis tilfredsstiller det som er preakseptert. Man må analysere slik at man er sikker på at sikkerheten er tilfredsstillende og forskriften er oppfylt. Et enkelt eksempel er å prosjektere med et større areal i et varesenter enn det som i utgangspunktet er tillatt med tilhørende branncelleinndeling. Dette er det fullt mulig å gjøre ved for eksempel bruk av automatiske sløkkeanlegg. En analyse i slikt tilfelle vil blant annet bestå av beregninger som viser at publikum har tilstrekkelig tid til å rømme.

Lukking av avvik

Avvik er i byggesaksforskriften beskrevet som «manglende eller feilaktig oppfyllelse av krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven». Avvik oppdages som oftest ved kontroll av et annet foretak eller ved tilsyn av kommunen.

For å rette avvik i brannsikkerhetsstrategien er det viktig å implementere rettingen i strategien. Dersom man for eksempel ved kontroll oppdager at rømningsforholdene ikke er tilfredsstillende, må situasjonen analyseres på nytt for å finne de riktige tiltakene og det må utarbeides ny brannsikkerhetsstrategi. ■

Endelig trygg med mobilt slokkeanlegg

Etter en fuktig kveld på byen i fjor vinter, kom Svein Kongshaug hjem, skrudde på komfyren og sovnet ifra den. Han våknet ikke før brannvesenet slo seg inn i den røykfylte stua. – Jeg hadde problemer med å sove i mange måneder etterpå, sier han.

Tekst: Signe Marie Sørensen | Foto: Fartein Rudjord

Svein er åpen om alkoholproblemet, men det er lite i den kommunale leiligheten som minner om den harde livsstilen som satte ham i livsfare for snaut ett år siden. Han har satt frem både konfekt og nytraktet kaffe og lener seg godt tilbake i den sorte skinnsofaen.

– De sa jeg bare var minutter unna å besvime, sier han om hendelsen som har preget ham det siste året.

– Det ligger helt fremme i hodet hele tiden, fortsetter Svein.

Trygge hjelpere

På den andre siden av bordet sitter konsulent for boligsosialt arbeid i Rælingen kommune, Linda Marie Skaug, og brannrådgiver for Nedre Romerike, Odd-Runar Elstad. De samarbeider om forebygging av brann i kommunen, spesielt i kommunale boliger der mange av de risikoutsatte bor. Lindas hverdag består i å følge opp brukere av kommunale boliger i Rælingen, deriblant Svein som har bodd i den lille leiligheten i flere år. Praten flyter lett rundt bordet, og det er liten tvil om at Svein, Linda og Odd-Runar har blitt godt kjent den siste tiden.

– Skal du veilede, informere og oppnå tillit hos folk, må man se folk for folk, sier Linda. Hun har mye på hjertet og forteller om viktigheten av å ha brukeren i fokus og få ting gjort. Det er åpenbart at hun er en dame som vet å si i fra når noe ikke er helt som det skal.

– Har jeg et problem, tar jeg en telefon til Linda. Det er en trygghet i hverdagen, sier Svein.

– Men jeg tør jo ikke noe annet, heller, supplerer han til latter fra den andre siden av bordet.

Fikk satt inn strakstiltak

Linda kjente godt til Sveins livsstil og ble bekymret for sikkerheten hans da hun fikk telefon fra brannvesenet etter den skjebnesvangre natta i mars. Hun ville heve sikkerheten hos Svein med en gang.

– Vi fikk satt inn en komfyrvakt som strakstiltak, men det tok litt lenger tid enn hva vi synes er optimalt, sier hun om søknadsrunden som måtte til for å få den på plass. Selv om Svein er utelukkende positiv til komfyrvakten, er det likevel ikke tilstrekkelig om han skulle være sterkt påvirket og brannen starter et annet sted i leiligheten. Dessuten kan man heller ikke stole på at han vil kunne bruke brannslukningsapparatet eller redde seg selv ut av en brennende leilighet i den tilstanden.

I samme tidsrom tok Odd-Runar kontakt med Linda og fortalte at Gjensidige-stiftelsen skulle bevilge noen penger til tiltak for å styrke brannsikkerheten hos risikogrupper, deriblant mobile brannslukkeanlegg

i forbindelse med Brannløftet.

Brannvesenet har bistått kommunen i denne prosessen.

Svein situasjon var riktignok ikke direkte årsak til at kommunen søkte, men Linda hadde uttrykkningen friskt i minne og var kvikk til å snu seg da muligheten bød seg.

– Vi tromma sammen noen folk for å søke, sier hun.

De fikk tildelt to mobile slokkeanlegg og Svein fikk ett av dem i sin leilighet cirka åtte måneder etter den farlige tørrkokingen på komfyren.

– Etter at jeg fikk anlegget montert, har jeg kunnet sove godt om natta igjen, sier Svein.

Mindre skader, høy slokkeeffekt

Avdelingsleder i Firesafe, Rune Kibsgaard, forteller at mobile slokkeanlegg er en større investering, men innebærer likevel en mye mindre kostnad dersom uhellet er ute.

– Mens tradisjonelle sprinkleranlegg pumper ut minst 40 til 60 liter vann i minuttet, kommer det ikke mer

Linda Marie Skaug er konsulent for boligsosialt arbeid i Rælingen kommune.

enn 6 liter vann i minuttet fra disse anleggene, forteller han og viser hvordan anlegget kobles på vannrøret under vasken, som igjen leder vann ut til veggmonterte punkter. Punktene, eller «hodene» som Rune kaller dem, vil begynne å skanne rommet når varme eller røyk oppdages av detektorer plassert i taket. Når IR-kameraet har oppdaget varmen, vil innsatsen fra hodene settes direkte mot varmekilden.

– I motsetning til sprinkleranlegg, pulveriseres vannet i dette anlegget. Det gir svært høy slokkeeffekt og mye mindre vannskader, forteller han.

Bygget til Svein har brannvarslingsanlegg med oppkobling mot 110. Har man ikke det, kan en GSM-sender monteres i det mobile slokkeanlegget. Denne kan også kobles opp mot 110 sentral, eller annen vaktentral.

– I tillegg er det en liten sentral montert under vasken, der du kan skru av anlegget selv ved å trykke på stoppknappen, sier Rune og viser frem en nett boks under Sveins kjøkkenvask.

Hverken detektorer, høytrykksdysene med IR-kamera, eller den lille sentralen under vasken gjør noe særlig ut av seg, og Svein kunne ikke vært mer fornøyd med den hevede brannsikkerheten hjemme.

– Men jeg lager fortsatt ikke mat når jeg kommer hjem om natta, sier han og rister avergende på hodet. Han tenker seg litt om.

– Eller, nå har jeg jo fått mobilt slokkeanlegg...

– Nei, det må du ikke! Utbryter Odd-Runar oppgitt mens Svein humrer godt for seg selv.

På tvers av fagfelt

Siden 2012 har Nedre Romerike brann- og redningsvesen hatt en målrettet satsning mot risikoutsatte grupper. Dette arbeidet omtales som

Rune Kibsgaard i Firesafe monterte Mobilt Slokkeanlegg i leiligheten til Svein Kongshaug.

Trygg Hjemme. Tverrfaglig samarbeid er en viktig faktor for å lykkes i å heve brannsikkerheten hos risikoutsatte grupper.

– Vi begynte først å søke ut for å se hvordan vi kan kommunisere på tvers av fagfelt. Ting tok litt tid i starten, men nå har vi hatt et godt samarbeid lenge. Og det blir bare bedre for hvert år som går, forteller Odd-Runar. Han mener at samarbeidet forutsetter gode folk.

– Der er Linda helt enestående. Hun har et enormt engasjement og kapasitet, sier han om samarbeidspartneren.

Året etter at Trygg Hjemme-arbeidet ble satt i gang, begynte brannvesenet å kurse hjemmetjenesten i å se brannfarene hos brukerne.

– Enkelte mennesker har forhøyet risiko for brann eller å omkomme i brann, mange av disse bor i kommunale boliger, sier Odd-Runar. Dette til tross for at disse menneskene har ressurspersoner som er inne for å hjelpe dem med diverse ting, slik Linda er for Svein.

– Da gjelder det å gi info og veiledning, i tillegg til å motivere dem til å

heve brannsikkerheten her, fortsetter brannrådgiveren. Han vektlegger viktigheten av å varsle hverandre på tvers av sektor.

– Det er så enkelt å ta den telefonen og sørge for at infoen om brannfarer kommer frem!

Boligskolen

Linda og partneren Mari Christensen har på sin side startet Boligskolen bo og leve godt. Lavterskeltilbudet er for dem som bor i kommunale boliger eller mottar andre tjenester fra Rælingen kommune. Målet er å lære hvordan man kan ta vare på egen sikkerhet.

– Det er hver tredje tirsdag og de som ønsker å delta, kan selv komme med ønsker om tema for hva vi skal ta opp på neste møte, forteller hun. Boligskolen har sin egen Facebook-side og er et trygt møtested for mange med rusrelaterte og/eller psykiske problemer.

– Hos oss er alle vinnere! Smiler Linda.

Hun har forsøkt å motivere Svein til å bli med utallige ganger, men det har ikke passet enda.

Detektoren til det mobile slokkeanlegget er montert i taket.

Høytrykksdysa med IR-kamera skanner leiligheten. Ved varmeutvikling, vil pulverisert vann settes direkte mot varmekilden.

Det mobile slokkeanlegget har en egen liten sentral montert under vasken.

benytter sjansen til å ta en kjapp inspeksjon av Sveins balkong først.

- Du Svein, sier han etter en liten stund.
- Det svimerket på gulvet her. Han sikter til en sort flekk i terrassegulvet i treplank.
- Det var der før jeg flyttet inn altså, bedyrer Svein. Det mobile slokkeanlegget slokker riktignok ikke utendørs branner, men han trenger i alle fall ikke uroe seg for fatale konsekvenser ved tørrkoking lenger.

Brannrådgiver, Odd-Runar Elstad, og konsulent for boligsosialt arbeid, Linda Marie Skaug, samarbeider for kommunens risikoutsatte.

– Men jeg skal være med en gang, lover han.

– Jeg maser helt til du blir med, jeg, sier Linda spøkefullt.

Odd-Runar og kollegene underviser i brannsikkerhet på Boligskolen.

Videre kartlegging

Linda og Odd-Runar håper politikerne på sikt vil bevilge flere mobile slokkeanlegg til bruk hos risikoutsatte mennesker i kommunen. Det hadde hevet brannsikkerheten betraktelig. I mellomtiden skal det jobbes systematisk med kartlegging av brannfarer for å kunne iverksette forebyggende tiltak.

– Brannvesenets arbeid mot boliger vi er bekymret for, har dreid veldig fra vedtaksbaserte tilsyn, til hjemmebesøk der vi ringer og spør om vi kan komme en tur. God kommunikasjon, informasjon og veiledning er en stor del av løsningen for å forhindre brann, sier Odd-Runar til nikk fra sidekvinnen.

– Med gjensidig respekt får vi til det meste, smiler Linda.

De to gjør seg klar til å gå ut i vinterkulda igjen, men Odd-Runar

Rune Kibsgaard viser frem baksiden av en umontert høytrykksdyse med IR-kamera.

Brannrådgiver Odd-Runar Elstad reiser gjerne på hjemmebesøk for å gi tips og opplæring for å forebygge brann.

Tøyer strikken for å berge liv

Øyvind Nermoen i Rogaland brann og redning IKS ble kåret til Årets Brannmann i 2018, og er kjent for sitt arbeid for mennesker som sliter med rus og psykiske lidelser. Hva er det med Øyvind som gjør at han slippes inn der andre møter stengte dører?

Tekst: Signe Marie Sørensen

– For ti år siden møtte jeg en Asfalt-selger på gaten i Stavanger, som lurte på om jeg ville kjøpe et blad, begynner Øyvind på rolig Sandnes-dialekt. Gatemagasinet han refererer til, selges av mennesker i en vanskelig livssituasjon, ofte relatert til rus. Øyvind hadde ikke kontanter til å kjøpe magasinet den dagen, men lovte å kjøpe neste gang han traff han.

– Du ser ut som et godt menneske, kan jeg gi deg et blad? Det er

god karma, og god karma kommer alltid tilbake, sa selgeren før han gav Øyvind et magasin og stakk videre på salgsrunden i oljebyen.

Denne gesten fra en som tilsynelatende hadde veldig lite, gjorde noe med brannmannen fra Sandnes – noe som etter hvert skulle bli helt essensielt i jobben hans.

– Jeg begynte å tenke på at ingen tar vare på brannsikkerheten til disse menneskene, sier Øyvind og blir stille. Han gir inntrykk av å ha god tid, selv om han kanskje ikke har det.

Han er nemlig typen som bretter opp ermene der det trengs. Etter denne hendelsen, ble han fort en viktig pådriver for å sikre denne gruppen. Arbeidet har satt spor i hele systemet, fra dem som jobber i felten og helt til topps i Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB).

– I dag er vi en samlet tropp brannmenn, feiere, branninspektører og ledere, både lokalt og nasjonalt, som står på for å nå de risikoutsatte gruppene, forteller han og legger til at DSB også har en viktig rolle her.

Og det er ingen tvil at det systematiske arbeidet fra dyktige brannfolk over hele landet har gitt resultater. Antall dødsbranner er kraftig redusert de siste årene, og ifølge DSB er Rogaland per i dag det fylket med lavest boligbrannfrekvens sett i forhold til innbyggertall.

Fulle dager som krever sitt

Som branninspektør og koordinator for mottak av bekymringsmeldinger fra 11 kommuner i Rogaland, har han mer enn nok å sette fingrene i. I tillegg reiser han innimellom rundt lokalt og nasjonalt som inspirator og foredragsholder for ulike etater. Som de fleste andre, har han også begrenset antall timer i døgnet.

Så hvordan finner han ressurser til

å bruke timer og dager for å etablere tillitsforhold med mennesker som kanskje ikke ønsker hjelp i utgangspunktet?

– Brannvesenet er i en særstilling, for det er ingen som står med stoppeklokka når vi jobber, sier Øyvind og forteller at det handler om å bruke tiden på dem som virkelig trenger det.

– Før, når vi ble møtt med «kom dere vekk», så forlot vi plassen og gikk videre til naboen hvor alt var på stell. Når vi så sånne forhold, så koblet vi ikke at ni av ti som dør i brann, er mennesker i risikoutsatte grupper, fortsetter han.

En vanlig dag består av å følge opp bekymringsmeldinger sammen med dyktige kolleger, vedrørende mennesker som lever i brannfeller. De drar på hjemmebesøk, bidrar med råd og tips, følger opp gjengangere med redusert evne til å ta vare på seg selv, og i de verste tilfellene må han stenge boliger.

– Man må ha kompetanse for å gå inn i slike situasjoner. Folk som gjør det, må nok også besitte en type egenskaper som bare delvis kan læres i et klasserom. Det handler mye om personlige egenskaper og egnethet, sier Øyvind. Han tror likevel at behandling av tunge bekymringsmeldinger bør inn i utdanningsløpet etter hvert.

– Men mye av jobben, er å velge de rette folkene til jobben, sier han.

Mellom mennesker og etater

Øyvind ble i 2018 tildelt prisen Årets Brannmann av fagtidsskriftet Brannmannen.

I tillegg fikk Rogaland brann og redning Funkisprisen for måten de har bidratt til å heve livskvaliteten til rusavhengige på.

Tidligere narkoman Tor Egil Skipevåg har kjent Øyvind i flere år, og forteller at dersom han en gang skulle komme i alvorlige problemer, hadde Øyvind vært den han ringte til.

– Jeg tror engasjementet hans

Brannmann
Øyvind Nermoen
stopper gjerne
opp for en prat
med mennes-
ker han vet har
høyere risiko for
å bli utsatt for
brann, slik som
rusavhengige.
Foto: Privat

kommer av rein vilje. Han jobber kanskje åtte timer til dagen, men bruker sikkert flere timer på fritida til å ringe rundt for å høre hvordan det går med folk, sier han og forteller om en hendelse i fjor sommer da han traff Øyvind på gaten.

– Øyvind stoppet opp for å ta en prat, sier Tor Egil, som i tillegg til rusproblemene, sliter med angst, depresjon og spiseproblemer.

– Jeg har alltid hatt problemer med å få i meg mat, men da var jeg spesielt tynn og fikk ikke legetime. Øyvind spurte om han skulle se på saken og fikk ta bilde av meg uten t-skjorte. 24 timer senere hadde jeg vært hos legen og fått næringstilskudd på blå resept, smiler han.

Øyvind hadde da vært i kontakt med Helsesjef Tord Anton Haaland for å få fortgang i saken.

– Det er nettopp denne evnen til å se omsorgsbehovene på et tidlig stadium, som gjør at vi unngår blålystjenester og tvangstiltak, sier helsesjefen. Han forteller at Øyvind fungerer som en brobygger mellom en ekstremt sårbar gruppe og et helssystem mange av dem har mistillit til.

Tor Egil har forsøkt å gå til psykolog, men synes det er vanskelig å åpne opp.

– Når Øyvind spør hvordan det går, så detter alt mulig ut av meg. Det er lettere når man har en relasjon, sier han.

– Brannvesenets jobb er primært å forebygge, begrense og slukke brann. Men det er jo like farlig å dø av underernæring som i brann, understreker Øyvind som mener at jobben innebærer å strekke seg for å berge liv, selv om de av og til kommer opp i forhold som ligger utenfor deres myndighetsområde.

– Samarbeid og kjennskap til hverandre, etater imellom, er essensielt når en kommer oppi situasjoner som for eksempel den med Tor Egil, legger Øyvind til.

Bryter med normene

I en rapport basert på svar fra 58 personer med alvorlig psykiske lidelse, ble det avdekket konkrete

handlinger hos helperne som ble ansett som spesielt virkningsfulle. Fellesnevneren var nettopp dette med å gå utenfor eller lenger enn de vanlige profesjonelle rollene og reglene.

Kollegaen til Øyvind, branninspektør Marie Forberg Aanestad, forteller om et seminar der det ble fortalt om den nevnte undersøkelsen.

– Å bli behandlet som et helt vanlig menneske, viser seg å være en helt avgjørende faktor for å bli friskere. Det dreier seg om helt hverdagslige ting som folk flest gjør for hverandre i andre typer relasjoner enn profesjonell-klient, sier hun.

– Da jeg hørte dette, tenkte jeg straks på Øyvind, sier Marie. Hun forteller om kollegaen som kan dukke opp hos en person det er meldt inn bekymringsmelding for, med en termos, kopp eller en blomst. En annen gang har han vært ute og handlet briller og genser til en dame.

– Jeg husker også en gang de stod helt i lås med en person. Flere fagfolk satt rundt et bord og skulle ha et samarbeidsmøte, men ingen klarte å få i gang en konstruktiv samtale med vedkommende. Da begynte Øyvind å snakke om fising og samtalen løsnet. Det viser hvordan han kan bryte med sosiale normer, uten å frykte at han skal tape ansikt. Det er ikke en del av hans risikovurdering, sier hun.

Øyvind kjenner igjen Maries eksempler. Og selv om han kanskje kan ha litt særegne metoder i blant, er han tydelig på at han ikke er alene om å engasjere seg sterkt for denne gruppen.

– Vi er mange som tar tak der risikoen er stor, i tillegg har vi ledere som ikke detaljstyrer. Å gi frihet til å briljere på det vi er flinke på, er også smart på et bedriftsøkonomisk plan, sier Øyvind. Han er glad han har hatt mulighet til å forme sin egen jobb fra han startet som feier i 1989 og frem til i dag.

– Men jobben har også formet meg. Når du kjenner at du gjør en forskjell både for enkeltindivid og samfunn, så gir det det en indre drivkraft til å

stadig søke for å bli bedre i jobben din, forteller han.

Med empati som arbeidsverktøy

En typisk situasjon Øyvind gjerne gir litt ekstra i, er når helsepersonell eller miljøarbeidere som er genuint opptatte av brukerens ve og vel, ikke kommer i posisjon hos brukeren. Ofte er det en person som er fysisk dårlig og har gitt opp. En som ikke har gått ut med søpla på år, og som hverken pårørende eller miljøarbeidere får lov til å hjelpe.

– Det er en vond spiral med sosial angst. Han smyger seg rundt hjørnene for å komme seg på butikken, og lever kanskje sammen med hunder

eller katter. Haugen med brennbart bare vokser, parallelt med at han ruser seg, brenner stearinlys og røyker. Han klipper ledninger til brannanlegg og da må vi inn for å redusere brannrisiko.

Ofte klarer vi å snu han, slik at han får hjelp, sier Øyvind.

« Med fagkunnskap, empati, trygge ansatte og et lovverk i bunn gir man håp »

Men hvordan gir man egentlig håp til de håpløse?

– Med fagkunnskap, empati, trygge ansatte og et lovverk i bunn, svarer Øyvind med en gang, før han utdyper;

– Dette er folk som sliter, og grunnen til det kan ligge langt bak i tid. Smerten innvendig blir for stor og rusen en flukt for å døyve det. Andre igjen, er gjerne født inn i en familie der maten serveres på gulvet og søpla aldri kastes. Da er det ikke lett å vite hvordan man skal leve, sier han.

Øyvind og kollegaene har kanskje vært inne første gang for å redusere brannfaren, men mange av disse personene blir gjengangere som trenger jevnlig oppfølging med tanke på brannsikkerhet.

– Etter hvert får vi et veldig tillitsforhold. Er du direkte, tydelig og viser at du vet hva du holder på med, blir de trygge på deg. Det er jo ingen som vil ha en uerfaren tannlege som er usikker i jobben sin heller, smiler han.

13.september 2018 mottok Rogaland brann og redning IKS Funkisprisen for å ha gjort seg bemerket for sine positive innsats for rusavhengige.
Foto: Frode Olsen, Sandnesposten.

Samarbeid og individfokus

Øyvinds engasjement for en gruppe svært mange gir opp, har ført til at han har gode samarbeidspartnere i de ulike nødetatene og kommunale helseapparatet.

Politioverbetjent Fred Sherling i Akrim, er en av dem som har tatt kontakt med Øyvind for å forebygge arbeidskriminalitet.

Akrim hadde en utfordring med å få has på firmaer som utnyttet arbeidere fra blant annet Øst-Europa. Og etter brannen på Gulskogen i 2008 hvor 7 utenlandske arbeidstakere omkom, ble det ekstra stort fokus på brannsikkerhet hos denne gruppen. Arbeidsgiverne deres flyttet dem mye rundt for å unngå Politiet, noe som innebar at arbeiderne måtte bo på uegnede plasser uten noen form for brannsikkerhet.

– Her hjalp Øyvind oss veldig med å

skape tillit. Han ga seg ikke ved enkle kontroller. Han hadde et voldsomt engasjement og fulgte opp helt til arbeiderne hadde bedre forhold, forteller han. Øyvind og kollegene bruker fortsatt mye tid på oppfølging av disse boligene, ofte i form av fellesaksjoner med Akrim på kveldstid.

Resultatet er at de har klart å stanse flere firmaer som opererer ulovlig,

blant annet ved å informere arbeiderne om rettighetene deres som igjen minsker handlingsrommet til firmaene.

Øyvind er overbevist om at tverrfaglig samarbeid

er løsningen på mange av de sosiale problemene i samfunnet.

– Før var det mange som visste om folk som var i høyrisiko og ikke hadde det bra, men ingen sa noe. Misforstått taushetsplikt kaller jeg det, sier han og forteller videre at brannvesenet har en helt annen frihet nå enn før,

med tanke på hva brannforebyggende forskrift sier om brannvesenets arbeidsoppgaver.

– Før var det tekniske og organisatoriske kontroller av enkeltsteder som gjaldt, mens nå har vi mulighet til å se utfordringene i større perspektiv. Det betyr blant annet at vi i større grad kan oppsøke personer i risikoutsatte grupper.

Øyvind legger ikke skjul på at det krever sitt å nå gjennom hos dem som ikke vil nås, men han vet hva som skal til.

– Selvtillit og fagkunnskap må en ha i bøtter og spann, men selvhøytidelighet og mangel på selvironi kan lett bli en hemsko i denne jobben, sier han og legger til at folk med dårlig selvbilde og lav selvtillit med problematisk forhold til autoriteter, senser dette med en gang.

– Da trekker de seg unna, sier han.

Foruten dette, er det bare én ting som gjelder ifølge Branninspektøren.

– Vi må alltid ha mennesket i fokus

for bekymringsmeldinger

Med den nye nettsiden branntips.no blir det mye enklere for publikum å sende bekymringsmelding.

Tekst: Anne Cathrine Gulbrandsen

Alle kommuner er pliktige til å ta i mot bekymringsmeldinger om brannfarlige forhold og sørge for at brannvesenet følger opp disse. Meldingene er essensielle i arbeidet med å forhindre brann og alvorlige hendelser, men fram til nå er det stor forskjell knyttet til hvorvidt det er laget systemer for hvordan meldingene skal sendes inn, og hvordan meldingene skal behandles.

I dag kommer bekymringsmeldingene til kommunene inn via mail, nettsider, telefon og tradisjonell postgang. Noen kommuner mottar mange henvendelser, andre får kanskje færre på grunn av manglende systemer og rutiner.

Nasjonal nettside for bekymringsmeldinger

Dagens situasjon har avdekket et behov for en enkel og nasjonal løsning der folk kan melde fra på ett sted. Resultatet heter www.branntips.no og skal etter planen lanseres i juni 2019.

Det er Oslo Brann- og redningsetat som har tatt initiativ til å utvikle branntips.no. En søknad til prosjektet «Det store brannløftet» sikret økonomisk støtte, mens flere av de største brannvesenene har bidratt til utviklingen av idéen. De vil også bistå i produksjonen av tjenesten.

[Branntips.no](http://branntips.no) skal benyttes til mottak av bekymringsmeldinger for hele landet, og vil være et viktig supplement til de systemene landets brannvesen allerede har for bekymringsmeldinger. Tjenesten skal gjøre det enklere å strukturere meldinger og informasjon som kommer inn, og samtidig sørge for langt færre unødvendige feilsendinger.

Slik vil branntips.no fungere

På branntips.no legger innmelder inn hva bekymringen handler om, hvem det gjelder og hvor vedkommende holder til. Derfra blir meldingen sendt til riktig brannvesen for oppfølging. Det vil være mulig for innmelder å kontakte det brannvesenet som behandler saken.

Ved siden av å gjøre det enklere for publikum å melde bekymring, åpner også tjenesten opp for muligheten til

å markedsføre tjenesten nasjonalt, i trygg visshet om at meldingene blir fulgt opp og havner på rett sted. Målet er å få flere til å sende inn meldinger om bekymringsverdige forhold. På sikt vil det forhindre enda flere branner.

Publikum oppfordres til å melde fra om:

- manglende eller blokkerte rømningsveier
- manglende bo-kompetanse (hos risikoutsatte grupper)
- feil oppbevaring av brannfarlige varer, væsker eller gasser
- uvetting bruk av ild i naturen som for grill, åpen flamme og fyrverkeri
- feil og mangler på skorstein/fyringsanlegg
- brann- og byggtekniske mangler

NOTIS

Ny ordning for fornyelse av sertifikat – montører av skorstein og ildsted

Norsk Varmes sertifiseringsordning for montører av skorstein og ildsted består av klasseromskurs og skriftlig eksamen, også kjent som «Montør - nivå 2». Sertifikatene har en gyldighet på fem år. Fornyelsen av sertifikatet er nå gjort enklere ved at Norsk brannvernforening

har gjort det mulig å avlegge elektronisk eksamen.

– De som ønsker å fornye sertifikatet sitt, vil få tilsendt et læringshefte med oppdatert faginnhold om regelverk og metoder, og deretter kan de få tilgang til å avlegge eksamen digitalt, sier Line

Martinussen i Norsk brannvernforening. Per i dag er 497 sertifiserte og har et gyldig sertifikat i ordningen. Av disse er det 71 som utløper i 2019.

Boliger for bostedsløse

*Brannen i hybelleiligheten utviklet seg til overtenning og spredte seg via fasaden.
En person er siktet i saken.*

mangler risikoanalyse

I november 2018 brøt det for tredje gang ut brann i bolighus som Mandal kommune har oppført for bostedsløse. Bygningene tilfredsstiller kun minimumskravene i forskriftene, og risikoanalysen mangler fortsatt.

Tekst: Thor Kr. Adolfsen

Brannvesenet Sør IKS får melding om brann i leiligheter eid av Mandal kommune klokken 21.40 lørdag 24. november 2018. I dokumentasjonen fra kommunen omtales boligene som nødboliger og er enkle boliger som brukes til bostedsløse som sliter med rus og psykiske lidelser.

Seksjonssjef Torbjørn Høyland i brannvesenet forteller at utryknings-tiden var på 10 minutter. Brannvesenet har såkalt dreiende hjemmevakt og bruker seks minutter på forspenn-ingstid.

- Vår utrykningsleder som var førstemann på stedet, beordret ut

beboer og hans besøkende ut fra den midtre leiligheten. De to var klar over at det brant, men hadde ikke evakuert seg selv. Beboer i midtre leilighet var oppegående og virket mentalt til stede. De to andre leilighetene var tomme. Eventuell fare for tap av liv skal utredes av brannsakkyndig oppnevnt av retten, sier Høyland.

En rettsoppnevnt sakkyndig skal vurdere om brannen var til fare for tap av menneskeliv. Ifølge lokalavisen Lindesnes er en av beboerne siktet i saken, og vedkommende er begjært varetektsfengslet på grunn av fare for gjentakelse. Beboeren er dømt for liknende tilfeller tidligere. ➤

Avfallscontaineren til venstre er relativt brannsikker. Den er utført i metall og har et lokk som ligger på. De øvrige avfallsbeholderne er utført i plast og kan være en fare for brann ved bl.a. påtenning. De kan også medvirke til spredning av brann. Foto: Privat.

Avfallsdunker og containere er en potensiell brannfare. Å flytte slike beholdere til egne skur er et enkelt, forebyggende tiltak.

Ikke registrert som særskilt brannobjekt

Tidligere forskrifter satte klare krav om hvilke objekter som skulle ha tilsyn av brannvesenet. I «Forskrift om brannvern» som kom i januar 2016 åpnes det for et såkalt risikobasert tilsyn. Dette sier forskriften:

§ 18 Risikobasert tilsyn

Tilsyn etter brann- og eksplosjonsvernloven § 13 skal gjennomføres og prioriteres på bakgrunn av:

a) risikoen for tap av liv og helse

Nødboligene i Mandal kommune var ikke registrert som særskilt brannobjekt, og hadde derfor ikke et ordinært tilsyn fra brannvesenet.

- Særskilte brannobjekt er normalt byggverk, opplag, områder, tunneler, virksomheter m.m. hvor brann kan medføre tap av mange liv eller store skader på helse, miljø eller materielle verdier. Disse boligene er ikke definert som særskilte brannobjekt. Da dette kun er snakk om tre boenheter som er satt sammen, anser vi ikke at en brann utgjør fare for tap av mange liv. Hver boenhet er utført som

egen branncelle, og det er rømningsveier direkte til det fri både fra dør og vindu i hver leilighet. Eventuelle tap av liv anses å være begrenset til startbrannleiligheten, mens resten av leilighetene skal i utgangspunktet la seg rømme, opplyser Torbjørn Høyland i Brannvesenet Sør IKS.

Kartlegging i samarbeid med kommunen

Forskrift om brannvern setter krav om kartlegging av risikoen for brann. Dette sier forskriften:

§ 14 Kartlegging av risikoen for brann Kommunen skal kartlegge sannsynligheten for brann og konsekvensene brann kan få for liv, helse, miljø og materielle verdier i kommunen.

Kommunen skal herunder kartlegge utsatte grupper i kommunen som har en særlig risiko for å omkomme i eller bli skadet av brann, og brannobjekter der brann kan føre til tap av mange menneskeliv.

Bekymringsmeldinger har medført samarbeid mellom brannvesenet og Mandal kommune når det gjelder risikoutsatte grupper. En del tiltak er gjennomført hos typiske samlere og beboere med psykiske lidelser.

- Beboer i denne leiligheten faller innenfor begrepet «risikoutsatt gruppe». Vi har gjennomført en del tiltak direkte på brukernivå, blant annet ryddetiltak hos brukere med OCD (betegnelse på psykisk lidelse med bl.a. tvang, red. anm.) og samlere. Mandal kommune har laget en rapport som omfatter alle kommunens omsorgsboliger med anbefalte tiltak for oppgradering. Disse boligene er ikke medtatt i denne rapporten – boligene har vært ansett som tilfredsstillende bygget sett i forhold til forskrifter, sier Høyland.

Housing First og brannsikkerhet

Nødboligene i Mandal er del av Housing First-prosjektet i kommunen. Dette er en internasjonal modell som bygger på prinsippet om at tilgang til bolig er en grunnleggende menneskerett.

Avtroppende leder for Mandal Bydrift, Halfrid Os, hevder at det er stort fokus på brannsikkerheten for de beboerne som benytter bolig i

prosjektet Housing First.

- Det er avdeling for psykisk helse og rus ved Housing First-team som følger opp boligene og i stor grad beboere i boligene. Det er et stort fokus på brannsikkerhet og en rekke rutiner knyttet til dette. Det er blant annet rutiner ved istandgjøring av boligene etter utflytting. Røykvarslere og håndsløkkeapparater testes, og brannsikkerheten går gjennom sammen med beboer. Brannvesenet deltar på personalmøter og teamledere har deltatt på et eget brannseminar, sier Os.

Klart krav om risikoanalyse

Hun medgir imidlertid at det ikke er gjennomført en risikoanalyse for nødboligene, noe som er i strid med «Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter». Her settes nemlig følgende krav til risikoanalyse:

§ 5. Innholdet i det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet. Krav til dokumentasjon.

Punkt 6. Kartlegge farer og problemer og på denne bakgrunn vurdere risiko, samt utarbeide tilhørende planer og tiltak for å redusere risikoforholdene.

Bygningsmessig brannvern – kun minimumskrav er oppfylt

Brann & Sikkerhet har bedt om å få oversendt den branntekniske dokumentasjonen for boligene. Vi har kun fått noen enkle instruksjoner som blant annet går på røykvarsler og håndsløkkeapparat. Boligene tilfredsstiller kun minimumskravene i byggeforskriftene, til tross for at brukerne av boligene faller inn under risikogruppen for brann. Av bildene fremgår det at bygningene ikke har loft. Dette er positivt da brannspredning ikke kan skje via loftsrom. Det er hverken automatisk brannvarsling, sløkkeanlegg eller komfyrvakt i boligene. Hver leilighet er egen branncelle med minikjøkken og tidsur. Brannen i november i fjor var den tredje i rekken. Hallfrid Os hevder at det bygningstekniske skal være i orden.

- Mandal kommune oppførte brakker i 2004 som midlertidige bolig for bostedsløse. I 2012 vedtok Planutvalget å fornye dispensasjonen for 10 år. Det er ikke utstedt ferdigattest på boligene, noe vi ser at vi må få på plass. De er brannteknisk utrustet som boliger, og i henhold til Byggeforskriften fra 1997, sier Os.

Rapport om brannsikkerhet i omsorgsboliger

I 2017 laget et brannteknisk rådgivningsfirma en rapport som viser brannteknisk status for ni omsorgsboliger i Mandal kommune. Nødboligene var ikke med i denne rapporten. ■

- En alvorlig svikt

Administrerende direktør Rolf Sørtorp i Norsk brannvernforening har altfor ofte sett at det forebyggende brannvernarbeidet ikke er tuftet på en grundig systematikk. Dette kan få svært uheldige konsekvenser.

- Når risikoanalysen i brannvernarbeidet mangler, er det en alvorlig svikt. En slik analyse skal belyse alle forhold i det forebyggende arbeidet. Det betyr at analysen skal gi et klart svar på hvilke områder man prioriterer og hvilke tekniske løsninger man velger. Et godt eksempel er denne brannen i Mandal. Det er ikke montert hverken automatisk brannalarmanlegg eller sløkkeanlegg i boligene. Det kan godt hende at det er fornuftige argumenter for ikke å installere dette, men så lenge risikoanalysen ikke er på plass, vet man ikke hva

som er lagt til grunn, sier Sørtorp.

- Er tiltakene i det hele tatt vurdert?

Han mener det ser ut som om Mandal kommune i det alt vesentlige har valgt minimumsløsninger når det gjelder sikkerheten for brannutsatte grupper.

- Man støtter seg på at bygningene holder de tekniske kravene som gjaldt da bygget ble reist. I utgangspunktet er dette naturlig, men det er her risikoanalysen kommer inn. Byggeforskriftene baseres på mennesker som kan rømme ved egen hjelp og som har kognitive ferdigheter til å ta vare på seg selv og reagere raskt og adekvat. Bør man forsterke sikkerheten for mennesker som lider av psykiske sykdommer og rus? Svaret burde gi seg selv.

Sørtorp påpeker at det er

kommunens lovpålagte plikt å sørge for sikkerheten til brannutsatte grupper som bor i kommunale bygg.

- Det er derfor svært alvorlig at kommunen ikke har utført slike analyser, flere tiår etter at kravet kom, fremholder Sørtorp. ■

Moss satser forebyggende

MIB satser på
brannvern for
brannutsatte
grupper og setter
god dialog i høy-
setet. Fra venstre
feierkoordinator
Øystein Engen,
leder for fore-
byggende avdeling
Mette Johansen
Kaspersen og bran-
ninspektør Bjørn
Refling.
Foto: Thor Kr.
Adolfsen

der risikoen er størst

God direkte kommunikasjon med beboer og personlig egnethet hos dem som utfører jobben, er nøkkelen til å lykkes. I tillegg er det viktig med grunnleggende dokumenter for samarbeid, både internt og eksternt i kommunen.

Tekst: Thor Kr. Adolfsen

Hvordan drive forebyggende arbeid for brannutsatte grupper? I Moss er svaret enkelt: Gjennom god og konstruktiv kommunikasjon – det er det som nytter.

– Vi må snakke med innbyggerne, ikke til – det er da man får til endringer, sier leder for forebyggende avdeling Mette Johansen Kaspersen, branninspektør Bjørn Refling og feierkoordinator Øystein Engen, som møter Brann & Sikkerhet på Moss brannstasjon.

I tillegg er det viktig med grunnleggende dokumenter for samarbeid internt og eksternt i kommunen. Mosseregionen interkommunale brann og redning IKS (MIB) dekker kommunene Moss, Rygge, Råde, Våler og Vestby. Totalt har disse kommunene 1 085 kommunale boliger. Av disse er 168 boliger klassifisert som høyrisiko når det gjelder brann.

MIB har nå inngått avtale om felles brannverntiltak for hjemmeboende brannutsatte grupper med Moss kommune, Råde kommune, Rygge kommune og Våler kommune. Vestby kommune har ennå ikke skrevet under avtalen.

– Jeg oppfatter at Vestby kommune er i en konstruktiv prosess, og håper at de vil skrive under avtalen i nær fremtid, sier leder for forebyggende avdeling Mette Johansen Kaspersen i MIB.

Formell struktur viktig

Kaspersen er opptatt av at den formelle strukturen i det forebyggende arbeidet må være på plass. Dette er avgjørende for å få tilgang til ressurser, få aksept for samarbeid og unngå konflikter.

– Den formelle strukturen, som

i vårt tilfelle dreier seg om en prosjektbeskrivelse og en avtale med kommunen, er svært viktig å få på plass. Vi må vite hva vi ønsker og hvordan vi vil kunne oppnå det. Dokumentene vil etter en tids arbeid være sentrale i vår evaluering. Vi må hele tiden spørre oss om vi oppnår våre mål på en rasjonell måte, sier hun.

Hele prosjektet startet med et forprosjekt i samarbeid med Moss kommunale eiendomsselskap. Det ble satt av en bestemt periode i året som det skulle arbeides målrettet mot kommunale boliger i Moss kommune. Boligene som

skulle besøkes ble avtalt i forkant. I prosjektbeskrivelsen gikk man detaljert til verks der målsetting og virkemidler ble beskrevet. Her la man konkrete planer med milepæler for når de enkelte aktivitetene skulle være utført. Dette sørget for en progresjon i arbeidet slik at man kom i mål innen fastsatte tider. Prosjektbeskrivelsen hadde også et eget kapittel om kommunikasjonsstrategi. Det var flere instanser som måtte kommunisere på en rasjonell måte for å få til et godt resultat. For Moss kommune dreide dette seg blant annet om brannvesenet, beboer, eiendomskontoret, DPS, >

Mange beboere sliter med å få til et strukturert liv. Dette kan medføre flere brannfarlige situasjoner.
Foto: MIB

**LEDER FOR FOREBYGGENDE
AVDELING METTE JOHANSEN
KASPERSEN**

Foto: MIB

Når de finner brannfarlige forhold som dette på hjemmebesøk, bidrar medarbeiderne fra MIB til å rydde og sikre boligen- i dialog med beboerne.

kommunelege og rustjenesten. MIB gjennomførte prosjektet i to år, før de tok initiativ til samarbeid med nabo-kommunene.

Gjennomførte hjemmebesøk

Forprosjektet ble evaluert i samarbeid med kommunen, og det var nå på tide å starte opp hovedprosjektet. Målet med arbeidet var klart. Med felles innsats, skulle man redusere sannsynligheten for og konsekvensene av brann for brannutsatte grupper.

I prosjektperioden, som ble berammet til tre måneder, ble det gjennomført hjemmebesøk i de utvalgte kommunale boligene i samtlige eierkommuner. God informasjon og nødvendige råd ble gitt beboerne for å bedre brannsikkerheten. I tillegg ble det iverksatt tiltak i boliger som manglet nødvendig brannsikkerhetsutstyr. Eierkommunene supplerte

brannvesenet med brannsikringsutstyr som røykvarslere og sløkkeutstyr, i tillegg ble det satt ut avfallscontainere der det var nødvendig.

Gjennomføringen av besøkene ble evaluert i etterkant, og konklusjonen var kort oppsummert at det ble nedlagt en svært viktig jobb. Den ressurskrevende prosessen resulterte i et tettere samarbeid med eierkommunene og ikke minst en større forståelse for det brannforebyggende arbeidet.

– Det var en smart strategi å ikke gape over for mye. Gjennom det såkalte boligprosjektet i Moss kommune som gikk over to år, lærte vi mye om hva vi bør gjøre mer av og hva vi bør gjøre mindre av, sier Kaspersen.

– Unik interesse for medmennesker

Formelle dokumenter som sikrer godt samarbeid og forankring i ledelsen er

viktig for å lykkes. Men minst like viktig er det å møte beboerne på en god måte. I Moss er det Bjørn Refling og Øystein Engen som drar på hjemmebesøk. Mette Johansen Kaspersen kan ikke få fullrost nok det arbeidet de gjør.

– Dette arbeidet handler om en unik interesse for medmennesker. Det nytter ikke med paragrafer og dokumenter. Dette blir ofte ikke lest. Dessuten vil slike dokumenter ofte skape avstand og konflikt. Man må gjennom konstruktiv kommunikasjon og ansiktskontakt formidle at man ønsker det beste for beboerne og på den måten gi råd og rette opp i praktiske problemer, sier Kaspersen.

Bjørn Refling og Øystein Engen forteller at de til å begynne med kun la en lapp i postkassen der de fortalte at de ville komme på besøk på en angitt dato. Når de dukket opp etter noen

dager, var det bare 34 prosent som tok dem imot. De forandret taktikk og leverte lappen om besøk direkte på døren ved å snakke med beboeren. Da tok 68 prosent imot dem. MIB jobber langsiktig. De resterende 32 prosentene forsøker man å oppsøke over tid.

Ikke bare prat, men praktisk arbeid

Når Bjørn Refling og Øystein Engen er på jobb, er det ikke bare prat om brannvern. De hjelper beboeren konkret.

– Vi skifter batteri i røykvarsler og monterer nye om det mangler eller er ødelagt. I kommunale boliger er det kommunens ansvar å sørge for at dette utstyret er i orden, men vi er behjelpelige med det praktiske når vi likevel er i boligen. Utover disse, er det nok flere boenheter vi har vært innom og satt opp en røykvarsler

eller to også, eventuelt sløkkeutstyr. Dette er selvfølgelig kostnadsfritt for bruker, sier Refling og Engen.

Det er ikke til å stikke under stol at de finner en del ting som er direkte brannfarlige. Så sant det er mulig forsøker de å rette opp i forholdene mens de er på besøk.

– En gang fant vi en panelovn som var falt av veggen og lå i en haug med klær. Da er det helt naturlig for oss å skru fast ovnen på veggen igjen og rydde opp. Jeg holder og Bjørn skrur, mens vi forklarer hvorfor dette er viktig, sier Øystein.

Gjennom sitt arbeid har de også flyttet små hybelkomfyrer som har stått brannfarlig til, flyttet gardiner som henger altfor nærme ovner, ryddet og skiftet støvsugerposer, for å nevne noe. Når de besøker en beboer ser de spesielt på elsikkerhet, bruk av åpen flamme, lagring og frie rømningsveier.

– Det er viktig at alt det praktiske arbeidet gjøres i god kommunikasjon med beboer. Det er ikke bare å flytte en hybelkomfyr og tro at jobben er gjort. Det skal gjøres i samråd og forståelse med beboer. Det betyr at beboer er enig i det vi gjør og skjønner at det er nødvendig. Dette har med respekten for beboerne å gjøre. De skal oppleve at de blir ivaretatt på en god måte, sier Bjørn og Øystein.

God kompetanse gir mot til å handle

Dersom man skal oppnå gode brannverntiltak, nytter det ikke bare med brannteknisk kompetanse. Kompetanse innen kommunikasjon

og psykologi, i tillegg til juridisk kompetanse er viktig, og er derfor et satsningsområde i MIB.

– For et moderne brannvesen er det komplisert å få til en effektiv samhandling med en lang rekke aktører og forskjellige typer mennesker. På den ene siden skal vi ha teknisk kunnskap og ha klart for oss hva som er lovpålagt. På den andre siden skal vi nå fram med kunnskapen. Da er psykologi og gode ferdigheter i kommunikasjon viktig, sier Kaspersen.

Hennes to medarbeidere Bjørn Refling og Øystein Engen skal delta på «Konferansen om manglende boevne - En konferanse om rus, psykiatri og boligmestring» arrangert av JobbAktiv. Alle medarbeidere i forebyggende avdeling skal også på sikkerhetskurs i konflikthåndtering og egensikkerhet, for å bedre kunne håndtere ulike situasjoner man kan møte i det daglige, sier Kaspersen.

Regionalt samarbeid

I tillegg til gode samarbeidsformer internt i kommunen, med nabokommunene og i Østfold fylke, deltar også MIB i et regionalt samarbeid. Dette består av et samarbeidsforum for Asker og Bærum brannvesen, Oslo brann og redningsetat, Øvre Romerike brann og redning, Nedre Romerike brann- og redning IKS og Follo brannvesen IKS, i tillegg til Mosseregionens interkommunale brann og redning IKS. Samarbeidet med andre brannvesen er viktig for å overføre fagkunnskap og være orientert om hva som skjer rundt om. ■

Kommunikasjon og innsikt i psykologi er viktig i det forebyggende arbeidet, ifølge trio fra MIB.

Råde kommune har ikke fulgt opp brannvernet

Til tross for at både politikerne og administrasjonen i Råde kommune må ha visst om et svært mangelfullt brannvern i kommunale leiligheter, viser dokumentasjonen av brannsikkerheten at det er gjort lite.

Tekst og foto: Thor Kr. Adolfsen

Råde kommune har hatt tre store branner i kommunale leiligheter. To av brannene var i 2007. Bildet viser skadene fra brannen i september 2018.

Tre store branner i rekkehus

I Brann & Sikkerhet nr. 7 i 2018, skrev vi om tre branner i kommunale leiligheter/rekkehus i Råde kommune. De to første brannene var i 2007, mens den siste brannen skjedde 20. september 2018. Alle brannene førte til store materielle skader, men ingen personer kom til skade. Bygningene ble oppført på slutten av 1970-tallet etter byggeforskrift av 1969.

Undersøkelsene etter brannene i 2007, viste at rekkehusene på Karlshus hadde store branntekniske mangler. Blant annet manglet det

brannskiller på loftet. Manglene i brannsikkerheten medførte at brannene den gang spredte seg raskt.

I de kommunale byggene bodde det brannutsatte grupper, altså mennesker som av ulike grunner kan ha vanskeligheter med å berge seg selv i en brann. Utrykningstiden for det lokale brannvesenet er på hele 17 minutter til de aktuelle boligene.

Manglet det meste av brannteknisk dokumentasjon

«Forskrift om brannforebyggende tiltak og brannsyn» kom i 1990. Siden

den gang er forskriften revidert flere ganger med varierende tittel. Dagens utgave heter «Forskrift om brannforebygging». Samtlige utgaver setter krav til risikovurderinger og oppgraderinger til sikkerhetsnivået i byggeforskrift 1985.

Etter de to første brannene i 2007 installerte kommunen automatisk brannalarmanlegg. Brann & Sikkerhet finner ikke dokumentasjon på at det er utført andre tiltak siden 2007. På henvendelse til René Rafshol for å etterspørre brannteknisk dokumentasjon, viser det seg at kommunen

mangler blant annet vurderinger for oppgradering til sikkerhetsnivået i 1985-forskriften, kontroll og vedlikehold av bygningsdeler og risikoanalyser.

Politikerne fulgte ikke brannråd

Moss Avis skrev 6. september 2007 om en rekke mangler i brannsikkerheten i boliger for utsatte grupper. Hva har kommunen gjort for å følge opp de manglene som fremkom i 2007?

Kommunestyret har gitt ordfører René Rafshol i oppgave å svare. Han forklarer at cirka 1/3 av politikerne blir byttet ut etter et valg. Av de som var politikere i 2007 er det nå bare 3-4 igjen i dagens kommunestyre.

- Slik vi er blitt informert av administrasjonen gjennom boligkontoret og teknisk som har oppfølging av kommunale leiligheter og bygg, er byggene satt opp med daværende standard. I nyere tid har det kommet nye retningslinjer og lover.

Formannskapet er informert om at kommunen har vurdert §8 i forskrift om brannforebygging. Kommunestyret er blitt informert om at kommunen har installert brannalarmanlegg som går rett til brannsentralen. At kommunen ikke har funnet branntekniske dokumenter, er dessverre vanlig for flere kommuner, men kommunestyret synes dette likevel er beklagelig, sier Rafshol.

Har ikke oversikt

Ifølge forskrift om brannforebygging foreligger det krav om at bygningseier skal kontrollere bygningsdeler, som kan ha betydning for å begrense konsekvensene ved en brann. Slike bygningsdeler er for eksempel brannskillende konstruksjoner. Brann & Sikkerhet spør ordfører René Rafshol om hvor mange boliger kommunen har av den typen som brant.

- Kommunestyret har ikke en oversikt over hvilke boliger som mangler brannskiller, men har fått opplyst

at kommunen skal gå igjennom alle boligene sine, sier Rafshol.

Plan for utbedring og forebygging

Råde kommune planlegger et samarbeid med Mossregionens Interkommunale Brannvesen når det gjelder brannutsatte grupper. Kommunestyret vil også bli informert om at kommunens administrasjon skal se over alle boligene.

- Ordfører har blitt informert om at det jobbes med en samarbeidsavtale mellom Råde kommune og Mossregionens Interkommunale Brannvesen for hjemmeboende risikoutsatte grupper. Kommunestyret har ennå ikke fått informasjonen om samarbeidet kommunen har med brannvesenet. Kommunestyret vil også bli informert om at kommunens administrasjon skal se over alle boliger og vurdere standard og se hva som eventuelt skal selges, avslutter Rafshol. ■

Skadene fra den andre brannen i 2007. Brannspredningen skyldtes blant annet manglende brannskiller på loftet. Dette var ikke utbedret i tilsvarende bygninger da det brant i 2018.

APPEN som sikrer kontrollrutinene

Med IK-Bygg får byggeiere og driftsansvarlige full oversikt over byggets tilstand og skaderisiko til enhver tid. Det øker sjansen for å få midler til utbedringer, mens sjansen for brann reduseres betraktelig. Slik fungerer appen.

Tekst: Helge Skivenes

Manuelle rutinekontroller og rapporteringsrunder kan være både uoversiktlige og tidkrevende, men godt vedlikehold er helt avgjørende for å opprettholde brann sikkerheten. Eventuelle avvik ved omsorgsboliger, kommunale boliger, skoler og andre bygg med mange brukere, vil ramme risikoutsatte grupper hardt ved branntilløp eller andre kriser. Som ansvarlig for menneskers helse, miljø og sikkerhet, er det med andre ord ekstremt viktig å ha rutinene på plass.

Veiviser i jungelen av regler

For å sikre strukturert arbeid med vedlikehold av bygningsmassene, har Norsk Kommunalteknisk Forening (NKF), med støtte fra Direktoratet for byggkvalitet (DiBK), utviklet IK-Bygg. IK-Bygg står for internkontroll bygg og er et nasjonalt tilstandsbarometer. 150 kommuner har tatt i bruk IK-Bygg og antallet øker stadig.

Enkelt forklart er IK-Bygg en sjekkliste på rundt 200 spørsmål

som besvares av byggets eier, forvalter, vaktmester eller bruker. Avhengig av type bygg, velger man selv hvilke spørsmål som er relevante å besvare. Svarene formateres i et trafikklyssystem der grønn betyr at alt er i orden, gul vil si at det er feil eller mangler, mens rød signaliserer alvorlige avvik.

Systemet gjør det lett å følge med på byggets status, og påse at alt er som det skal være til enhver tid. Dermed kan oppgaver enkelt fordeles og følges opp.

For kommunale bygg som skoler, sykehjem og omsorgsboliger, er det et omfattende regelverk for å sikre forsvarlig drift og sikkerhet. I IK-Bygg-appen er dette regelverket

Fredrik Horjen, prosjektleder i NKF. Foto: Privat

integreert, slik at det blir enkelt å følge. To ganger i året gjennomgås regelverket, for at appen alltid skal være oppdatert.

Egen modul sikrer risikoutsatte grupper

– Kommunene har en ekstra stor utfordring i de kommunale boligene, forteller Fredrik Horjen, prosjektleder i NKF.

– Rus og psykiatri er ofte bakgrunnen for å bo i en kommunal bolig, samt funksjonshemming eller andre problemer som kan gjøre det vanskeligere å rømme ved brann.

Derfor har NKF utviklet tilleggsmodulen IK-bolig som tar for seg nettopp utfordringene med de kommunale boligene. I IK-Bygg sammenstilles tilstandsrapporten til boligen med brukerens behov og funksjonsnivå. På denne måten tegnes et bilde som legger opp til en mer presis risikovurdering, siden beboerens behov også tas med i ligningen. En slik holistisk risikovurdering kan igjen legges til grunn når boliger skal vurderes for nye beboere, slik at beboerens funksjonsnivå

matcher boligens tilstand og sikkerhetsnivå. Det kan redde liv.

– Det er jo dessverre på bakgrunn av mange tragiske branner i kommunale boliger, at vi har et ekstra øye på risikoutsatte grupper, forteller Horjen.

Noe å slå i bordet med

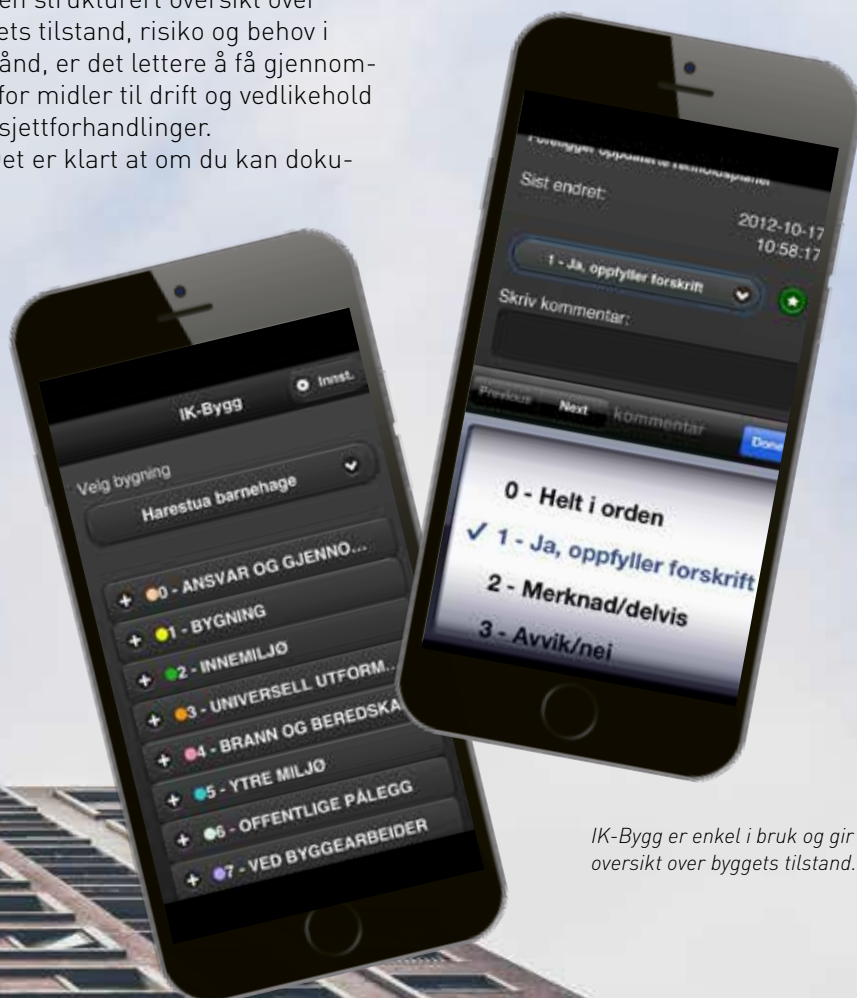
I tillegg til å sikre vedlikeholdet av bygg, har IK-Bygg enda en fordel. Med en strukturert oversikt over byggets tilstand, risiko og behov i bakhånd, er det lettere å få gjennomslag for midler til drift og vedlikehold i budsjettforhandlinger.

– Det er klart at om du kan doku-

mentere tilstand og behov, så er det mye lettere å forstå på politisk nivå, sier Horjen.

IK-Bygg kan på den måten bidra til å intensivere beslutningstakere til å frigjøre sårt tiltrengte midler til vedlikehold og bedre brannvern.

– At det er en høy risiko for utsatte grupper å brenne inne i kommunens bygg og boliger, er tungtveiende argumenter alene, avslutter han. ■

IK-Bygg er enkel i bruk og gir full oversikt over byggets tilstand.

Leverandørguidens undertitler

Adgangskontroll
Alarmoverføring
Batterier
Bekledning
Brannalarmanlegg
Brannrør/Porter
Brannbeskyttelse av stål
Brannokumentasjon
Brann- og redningsutstyr
Brann- og røykspjeld
Brann- og røykventilasjon
Brannrøygardiner
Brannsikring, passiv
Brannskillevegger
Brannsløkkeanlegg
Brannsløkkere
Brannsløkkemateriell
Brannstøvler
Brannteknisk rådgivning
Brannteppe
Branntetting
Branntromler
Brannventilasjon
Brannvernmaterieill
Brannvernopplæring
Brannøvelse
Detektor røyk/varme
Dørlukkere
Evakueringsutstyr
Elsikkerhet
Grossister
Innbruddsalarmanlegg
ITV/TV-overvåking
Kommunikasjonssystemer
Konsulenter
Kontrollforetak
Kurs og opplæring
Lufteventiler med brannmotstand
Lykter
Lås og rømning
Låssystemer
Maling, brannhemmende
Nøddlyssystem/Skilt
Nøkkelsafer for brannvarslingsanlegg
Piper og ildsteder
Rømningsdørkontroll
Røykventilasjon
Skadesanering/Restverdiredning
Skumanlegg
Sprinklerfirmaer
Sprinklerkontroll og vedlikehold
Stasjonære sløkkeanlegg
Stiger/Rømningsveier
Talevarsling
Termografering
Vanntåke
Varmesøkende kamera
Vinduer
Åndedrettsvern
Andre

Brannalarmanlegg

VI SIKRER MOT BRANN!

for NÆRING, LANDBRUK, BOLIG OG HYTTER
ICAS - Grini Næringspark 15, Postboks 78, 1332 Østerås
Tlf: 67 16 41 50, Epost: salg@icas.no, www.icas.no

Brann- og redningsutstyr

Hjertestarter for redningsmenn

Ledende på førstehjelpsutstyr

snogg.no | + 47 38 15 22 00

Brannalarmanlegg Installatører

- FG 760 – godkjent foretak for prosjektering, kontroll og installasjon av brannalarmanlegg.
- Autorisert elektroentreprenør Gr.L
- Post og Telesystemet ENA 5558.

Agmund Bolts vei 57, 0664 Oslo
Tlf. 22 07 85 30
Email: post@elektronettverk.no
www.elektronettverk.no

Brannrulleporter/gardiner

HABY Norske Sjalusier as
**Brannrulleporter, Brann/røyk-
gardiner og røykluker**
www.haby.no – Tlf: 69217100

Brannsløkkeanlegg

Ledende leverandør av høytrykk vanntåke
sløkkeanlegg, mobile og stasjonære løsninger

VEKOS
Automatiske sløkkeanlegg

Tlf. 331 40 020
E-post: vekos@vekos.no
Vekos AS
Skreppstadveien 50,
3261 Larvik

www.vekos.no

Brannvernmaterieill

GROVE KNUTSEN

Gneisveien 34, 2020 Skedsmokorset, Berger Næringspark Vest
Tlf: 22 81 26 00, Fax: 22 81 26 01
Landsdekkende forhandlernett.
firmapost@groveknutsen.no www.groveknutsen.no

Om oss: Grove Knutsen, etablert i 1946, er en landsdekkende grossist innen bygg- og industrivarer som leverer arbeidsutstyr som stiger, stillas, lifter, kasser, traller, brannvern, lykter, og mye mer.

Jet Brama AS
Gml. Drammensvei 94
NO-3421, Lierskogen
www.bramo.no

Produktgrupper:

- Røykluker / Overlys
- Åpningsautomatikk
- Branngardiner
- Tannstang
- Styreskap
- Service
- Trykksetting

Kontrollforetak

Norsk
brannvernforening
Kontroll & Rådgivning as

FG-godkjent sprinklerkontrollfirma

Ensjøveien 16, Pb 6754 Etterstad, 0609 Oslo
Tlf: 23157100
www.brannvernforeningen.no

Lufteventiler med brannmotstand

Lufteventiler med brannmotstand

Securo AS | Neptunveien 6 | 7650 VERDAL
Tlf. 99 41 90 00 | Fax 74 07 46 61 | post@securo.no | www.securo.no

Nøddlyssystem/Skilt

**intersign
NORGE AS**

spør oss om sikkerhetsmerking

www.intersign.no - post@intersign.no - Tlf.: 56 15 75 80

Annonssere: Brann & Sikkerhet nr. 2.

Materieillfrist: 01.03.19 Utgivelse: 22.03.19 Kontakt: Bjørnulf Lie, A2media, tlf 97 16 65 07

Piper og ildsteder

SCHIEDEL

Vi leverer peisovner, peisinnseter og tilbehør.

Schiedel Skorsteiner AS
Postboks 333
1471 Lørenskog

Tel: +47 21059200
post@schiedel.no
www.schiedel.no

Vanntåke

Ledende leverandør av høytrykk vanntåke
slokkeanlegg, mobile og stasjonære løsninger

VEKOS

Automatiske slokkeanlegg

www.vekos.no

Tlf. 331 40 020
E-post: vekos@vekos.no

Vekos AS
Skreppstadveien 50,
3261 Larvik

Sprinklerpumper - Brannpumpesystem

KSB

KSB Norge AS, Postboks 603, 1401 Ski
Tlf.: 96 900 900, e-post: firmapost@ksb.no
www.ksbnorge.no

RAMCO PUMPE SYSTEMER A/S

LEVERANDØR AV BRANNPUMPESYSTEMER

Postboks 235 Økern, 0510 Oslo
Brobekkveien 80, N-0582 Oslo
Tlf. 23 17 22 80. service@ramcopumper.no
www.ramcopumper.no

Sprinklerfirmaer

Brann & Vannteknikk AS

FG godkjent for prosjektering og kontroll av sprinkleranlegg

Landsdekkende ingeniørforetak med spesialkompetanse
på sprinkleranlegg. Vi bistår med rådgivning, utarbeiding
av dokumentasjon, prosjektering, kontroll, mm.

Tlf.: 924 24 383 Epost: post@brannogvannteknikk.no
Kontorsted: Oslo/Sarpsborg www.brannogvannteknikk.no

SPRINKLERTEKNIKK A/S

TOTALLEVERANDØR INNEN BRANN OG SIKKERHET
FG-GODKJENT SPRINKLERFIRMA

Postboks 235 Økern, 0510 Oslo
Brobekkveien 80, N-0582 Oslo
Tlf. 23 17 22 70. post@sprinklerteknikk.no
www.sprinklerteknikk.no

Annonserere:
Brann & Sikkerhet 2

Materiellfrist: 01.03.19

Utgivelse: 22.03.19

Kontakt:

Bjørnulf Lie, A2media, tlf 97 16 65 07

Gjør deg synlig i
LEVERANDØRGUIDEN
et helt år for 7.500,-

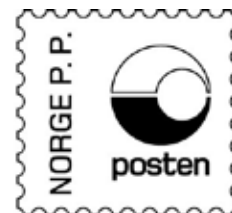
Utgivelsesplan 2019

Nr.	Materiellfrist	Utgivelse
1	18.01.19	08.02.19
2	01.03.19	22.03.19
3	12.04.19	03.05.19
4	29.05.19	21.06.19
5	23.08.19	13.09.19
6	27.09.19	18.10.19
7	25.10.19	15.11.19
8	29.11.19	17.12.19

Brann & Sikkerhet, Norges største blad innen brann og sikkerhet!

Returadresse:
Norsk brannvernforening
Pb 6754 Etterstad,
0609 Oslo

PRIORITY

Helt siden første opplag av «Håndbok i skorsteiner og ildsteder» ble utgitt i 1927, har boka vært et oppslagsverk for alle som arbeider med eller er interessert i fyringsanlegg.

Den nye boka beskriver både gamle og nye tekniske krav til skorstein og ildsted, og tar utgangspunkt i bygningsregelverket. I boka finner du også gode tips og råd til montering, bruk og feilsøking.

Pris: kr 490,-
(+ frakt og fakturagebyr)

Boka bestiller du via
brannvernforeningen.no/nettbutikk

HÅNDBOK I SKORSTEINER OG ILDESTEDER

ENDELIG NY UTGAVE!

Norsk
brannvernforening

brannvernforeningen.no